Çıkış Demokratik Cumhuriyet'te

Egemenlerin, sermaye güçlerinin halka karşı açtığı savaşı halk kazanacak!

toplumsal özgürlük

facebook.com/ToplumsalOzgurlukPartisi twitter.com/toplumsalozgur 3,5 TL / Aralık 2021

Restorasyon kurgusuna iktidar şoku

Hasan Durkal

Düzen kitleler nezdinde git gide meşruiyetini yitirirken, restorasyoncu güçlerden peş peşe hamleler gelmişti. TÜSİAD'ın açıkladığı tutum belgesiyle başlayan sağlı sollu hamleler, Kılıçdaroğlu'nun geçim sıkıntısı vurgulu çıkışlarıyla devam etti. Dışarıdan bu hamleler NATO/Batı odaklı bir dizi girişimle desteklendi. Özellikle 10 büyükelçinin Osman Kavala'nın serbest bırakılmasını talep eden bir çıkış yapmaları kayda değer idi.

(...) *Devamı 2. sayfada*

Motokuryelerin sorunları çözümsüz değildir!

Tolga Kubilay Çelik

Pandemi sürecinde insanların evden çıkamaması, uzaktan eğitim ve uzaktan çalışma insanların günlük hayat pratiklerinde bir dönüşüm yarattı. Bunun direkt yansıması online alışverişin artması oldu. Birçok iş kolunda üretilen ürünler, artık aracı taşımacılık şirketlerinde çalışan kuryeleri ya da şirketin kendi kuryeleri tarafından direkt alıcıya iletiliyor.

(...) *Devamı 6. sayfada*

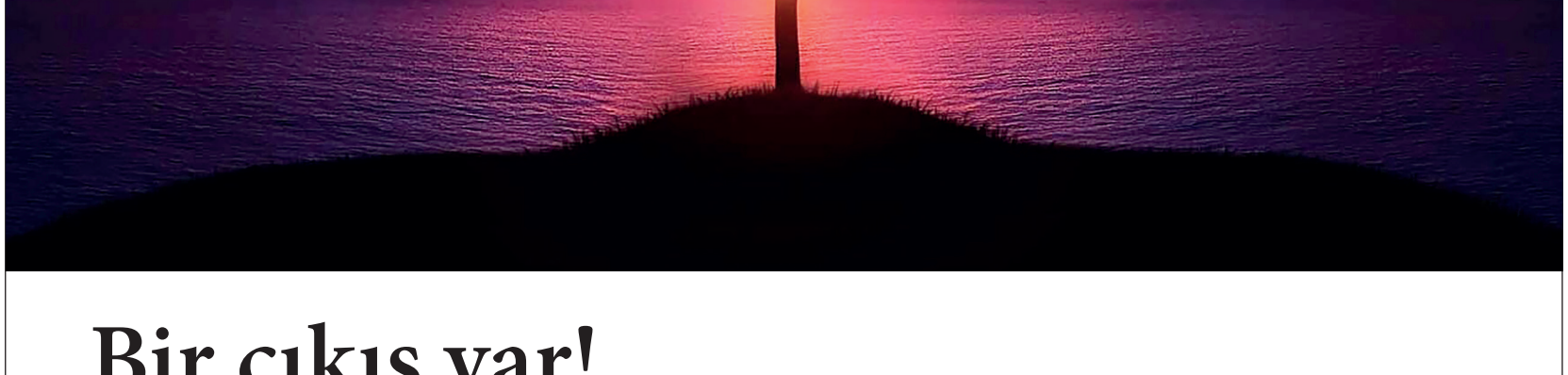

Bir çıkış var!

Artık yeter. Çıkışsız değiliz. Bir çıkış var. Ekmeğimiz, işimiz, aşımız, canımız, özgürlüklerimiz için savaşacağız. Bu ekmek kavgasının kazananı egemenler, sermaye güçleri, cebi dolular olmayacak. Alın teriyle üretenler kazanacak. Halka açtıkları savaşı halk kazanacak!

İyice pervasızlaştılar!
Kendi konumlarını garantilemek için var güçleriyle yükleniyorlar. Ülkeyi getirdikleri yer uçurumun eşiği. Ekonomiden sağlığa, eğitimden hukuka, günlük yaşama kadar her şey kriz halinde.

Aynı gemide değiliz

"Ekonomiyi şahlandıracağız" diye diye bizi açlığın pençesine bıraktılar. Çin gibi olacağız dedikleri, yalnızca dünyanın en ucuz emek gücünü, en az asgari ücretini hayata geçirmek.

Enflasyon rakamlarını bile açıklayamıyorlar. Halk ekmek kuyruklarından ayrılamıyor. Patates, yumurta, un, yağ gibi temel gıdalara erişilemiyor. Kış vakti faturalara her gün zam geliyor, elektriği, doğalgazı kesilen evler milyonları buluyor.
Sermayedarlarla sarı sendikacılar oturup işçinin asgari ücretine karar veriyorlar! İşçinin gırtlağını daha fazla nasıl sıkarız, onların cebinden alıp kendi cebimize nasıl koyarız diye hesaplayıp duruyorlar.

Korkuyorlar, haklılar!

Şimdi bu krizlerin içinde çırpınan halka korku salma telaşındalar. Sıkıştıkları anda şiddeti, kolluk güçlerini, devletin baskı aygıtlarını yardıma çağırıyorlar. Ekonomik modele karşı çıkmanın "milli güvenlik tehdidi" olarak görüleceğini ilan ettiler! Halka savaş açmaktır bu!
Muhalefettekiler de aynı sazı çalıyor. Aman halk kendi kendine sokağa çıkmasın, aman oyuna gelinmesin! Asıl oyun onların bu düzeni sürdürmesi değil midir?

Halkın karnı yalanlara tok!

Artık yeter. Çıkışsız değiliz. Bir çıkış var. Ekmeğimiz, işimiz, aşımız, canımız, özgürlüklerimiz için savaşacağız. Bu ekmek kavgasının kazananı egemenler, sermaye güçleri, cebi dolular olmayacak. Alın teriyle üretenler kazanacak. Kadınlar kazanacak, halklar kazanacak, inançlar kazanacak, gençler ve çocuklar, LGBTİ+'lar, ekolojistler kazanacak. Halka açtıkları savaşı halk kazanacak!
Ekmeğimiz egemenlerin ağzında, şimdi onu alma zamanı.

Ekonomi kitabını yazanlardan 'masallar'

Türkiye halkları sert bir yoksullaşma ve proleterleşme sürecine doğru gidiyor.

5

Faşizmin inşa süreci ve amaç olarak şiddet

Erkekliğin en aşağılık biçimleri ortaya dökülüyor. Adeta kadınlara savaş açılmış durumda

9

Gıda hakkı insan hakkı

Tarım politikalarını belirleyen gıda tekelleri, gıdayı metalaştırıp piyasalaştırıyor, tarımı endüstrileştiriyor.

11

Sosyal medya, yeni sağ ve gençlik

Berk Deniz

Özellikle son dönemlerde iktidarı eleştiren çizgide söylem üreten gazetecilere ve medya kuruluşlarına yapılan karşıt yorumlar genelde "fon alıyorsunuz", "teröristleri aklamaya çalışıyorsunuz" gibi sığ ve hiçbir anlamı olmayan cümlelerden ibaret. Bunun en net örneğini Manavgat yangınlarında, yangının nedenlerinden birinin iklim krizi olduğunu söyleyen alanında uzman kişilere verilen cevaplarda görebiliyoruz.

(...) *Devamı 8. sayfada*

Halk kendi davasını sahipleniyor

Her şeyin farkında olan halk, faşizm ve sandık ikiliğinin dışında kendi seçeneğini an an inşa ediyor.

Hatice Göz

Egemenlerin halkın boynuna doladığı ilmek giderek daralıyor.
Bir yandan restorasyoncu güçlerin kemiren sahtekârlığı adımlarını hızlandırıyor, güçlendiriyor. Diğer yandan faşizmin kurumsallaşması yolunda canla başla çalışanlar kıyıcı politikalarını sürdürüyorlar.

Sermayenin planlarını içeren bir maceracılık ile ekonomide atılan her adımda liranın değer kaybetmesi halkı saat başı yoksullaştırıyor. Bu kıskacın arasında ezilen, ezilmesi istenen, halk helalleşmeye çağrılıyor. Oysa faşist kurumsallaşma ve özüne dokunmadan şeklen değiştirme seçenekleri dışında kendi olasılığını arayan halkın helalleşmeye niyeti yok. Aksine, yüzleşme, hesaplaşma ihtiyacı var. Hem egemenlerle, devletle, iktidarla yüzleşme, hesaplaşma hem de halk sınıflarının kendi içinde bir yüzleşme.

Gözü açık bir güç

AKP-MHP koalisyonu bir yandan kendi içlerinde sarsıntılar yaşarken diğer yandan sıkıştıkça pervasızlaşıyor. Yakıcı etkisi giderek artan ekonomik kriz derinleştikçe elleri zayıflıyor, rıza üretemiyorlar, ellerindeki tek güç olan zora, baskıya başvuruyorlar.

(...) *Devamı 2. sayfada*

POLİTİKA

Siyasi iktidar çıkmaz bir sokakta yol almaya çalışıyor. Halkın halkçı ve meşru direnişi güçleniyor.

Restorasyon kurgusuna iktidar şoku

Belki doğrudan bu yönelim ile ilgili olduğu düşünülmese de DEVA Partisi kurucular kurulu üyesi Metin Gürcan'ın başına gelenler bir dizi öngörüde bulunmamızı sağlıyor.

Hasan Durkal

(...) *Devamı 1. sayfada*

Risk alınırken

Birbirinin peşi sıra gerçekleşen bu çıkışları Kılıçdaroğlu'nun helalleşme vurgulu ses getiren konuşması izledi. Görünüşe göre ülke içerisinde bozulmakta olan sınıflar dengesini tesis etmek için biraz daha fazla "risk" almalarına ihtiyaç vardı.
6-7 Eylül gibi, Roboski gibi, Varlık Vergisi ya da Ali İsmail Korkmaz cinayeti gibi, doğrudan devletin işlediği suçları gündeme taşıması neler oluyor sorusunu da beraberinde getirdi. Ancak niyetin halk güçlerine karşı bir suç işleme mekanizması olarak kurumsallaşan devletin derin yapılarının tasfiyesinin olmadığı çok açık. Ne CHP'nin ne de Kılıçdaroğlu'nun böyle bir niyetinin olamayacağı çok açık. Öyleyse Kılıçdaroğlu ne yapmak istiyordu?

Helalleşmenin muradı

Halkı kuşatan, sürekli baskı altına alan geleneksel devlet iktidarı git gide zorlanıyor. Bir sürü yerden darbelendi, krizlerle birlikte sınıfsal yüzü daha belirgin hale geldi. Kutsal devlet aşınıyor, halk güçleri içerisinde özgürlükçü halkçı duruş güç kazanıyordu. Öyleyse bir şey yapmalıydı. Yapılması planlanan şey Kılıçdaroğlu öncülüğünde bir helalleşme idi. Roboski nezdinde Kürt halkı ile, Ali İsmail Korkmaz'ın ailesi ile, 6-7 Eylül ve Varlık Vergisi nezdinde gayrımüslimlerle…
Zorlanan egemen sınıf iktidarını böylece rahatlatacaklardı. Bu kurgu şüphesiz rafa kaldırılmadı ancak görünüşe göre buna karşı duranlar vardı. Erdoğan öncülüğündeki koalisyonun bir bütün olarak bu kurguya karşı olduğu anlaşılıyor. Zaten ortaklarından birisinin, bütün bu suçların örtük failleri arasında yer alan MHP'nin ve Mehmet Ağar etrafındaki devlet fraksiyonunun buna göz yummaları mümkün değil. Diğer yandan Erdoğan döneminde işlenen suçlara dair de bir yönelimin olması, koalisyonun bir bütün olarak birbirine sarılmasını zorunlu kılıyor.

İktidarın cevabı

Durum burada tıkanıyor. Restorasyoncu kliğin bu yönde ilerleyecek olursa zorlanacağı anlaşılıyor. Belki doğrudan bu yönelim ile ilgili olduğu düşünülmese de DEVA Partisi kurucular kurulu üyesi Metin Gürcan'ın başına gelenler bir dizi öngörüde bulunmamızı sağlıyor. Gürcan'ın askeri casusluk suçlamasıyla tutuklanması önümüzdeki dönemde restorasyoncu kliğin karşısına çıkacak engeller hakkında ipuçları sunuyor. Temelden NATO ve Batı yanlısı Gürcan'ın tutuklanması, aslında bir bütün olarak NATO/Batı destekli restorasyon hareketinin karşı karşıya kaldığı tehdidi gösteriyor. Ekonominin alt üst olması bu hareketin elini güçlendirse de Cumhur İttifakı'nın bu ilk mesajı, iktidarı o kadar da kolay vermeyeceklerini gösteriyor. Muhtemeldir ki restorasyon hareketi iktidardakilerin bu şokuna karşı yeni hamleler yapacaklardır. Ancak işlerinin kolay olmadığı iktidarın mesajlarından anlaşılıyor.

Halk kendi davasını sahipleniyor

Her şeyin farkında olan halk, faşizm ve sandık ikiliğinin dışında kendi seçeneğini an an inşa ediyor.

Hatice Göz

(...) *Devamı 1. sayfada*

Nitekim ısrarlı biçimde sürdürüleceği görülen ekonomi hamlelerinin karşısında yükselen halkın sesini bastırmak için hemen MGK'yı imdada çağırdılar. "Ekonomi kötü" demek de bir milli güvenlik sorunu haline getirilmiş oldu. Aynı anlarda sermaye ve devletle iltisaklı mafyaya da kendi borazanlıklarını yaptırmayı, mafya ağzıyla halkı tehdit etmeyi atlamadılar. İşin meali de şuydu: Açlıktan, işsizlikten, yoksulluk ve hayat pahalılığından kırılacaksınız ama gıkınız çıkmayacak. Onların "ekonomik kurtuluş" savaşının "şehitleri" olacağız yani hepimiz! Ya da terörist.
Restorasyon güçleri ise yine aynı ekonomik krizin halkta yarattığı kıyım karşısında "sokağa çıkıp iktidarın ekmeğine yağ sürmeyin, ilk seçimde gidecekler" demekle yetindi. Bunun meali ise şuydu: Sabredin. Açlıktan şikâyet edip sokağa çıkmayın ama açlıktan da ölmemeye özen gösterin ki ilk seçimde bana oy verin. Bu iki "gerici" tutumun, sermaye yanlı tavrın, halk düşmanlığının karşısında ise bütün "ilericiğiyle" halk güçleri yükseliyor.

Halk güç biriktiriyor

Evet, egemen güçlerin, sermayenin örgütlü hegemonyasının karşısında halkın örgütlü gücünden bahsedemiyoruz henüz. Hatta o güçlerin karşısında bir cılızlıktan bile bahsedebiliriz, kabul edelim.
Kabul etmemiz gereken diğer taraf ise halk güçlerinin egemenler karşısında halihazırdaki duruşu dahi, faşizmin kurumsallaşmasının önündeki en büyük engel. Ekonomik krizin yakıcılığı içinde nefes almaya çalışan işçi sınıfı, emekçiler henüz bir bütün örgütlülük içinde değiller evet ama adım adım inşa olunan bir süreçteler. Bir diken gibi halka batan yoksulluk derinleştikçe işçi sınıfının "en ufak" duruşu dahi egemenlerin kâğıttan kulesini yıkabilecek etkiyi gösterebiliyor. Bu diken, halk güçlerinin hem faşizm hem restorasyon karşısında gözünü açık tutan ana etken olarak kendini koruyor. Son 25 Kasım da gösterdi ki kadın hareketi ülkedeki en direngen güçlerin başında geliyor. Yıllar öncesinde, ağaç kıyımlarını yatırım olarak satabilen sermaye ve onun ön açıcısı iktidar artık kazmayı vurduğu her yerde halkla karşılaşıyor. Kürt halkının on yılları bulan varlık mücadelesi, demokratik bir yaşam talepleri en ufak bir geri adım atmıyor, onca baskı, mahkûmiyet ya da ölüme, asimilasyona karşı var kalmakta ısrarcı oluyor. Aleviler eşit ve özgür yurttaşlık haklarını almak ve asimilasyona karşı varlıklarını sürdürmek adına mücadelelerini sürdürüyorlar. Gençlik, işsizlik ve geleceksizlik kıskacı arasında bulduğu her ihlalden kendine bir yol açıyor.

Halkın olasılığı devrede

22-24 Kasım'da solun öncülüğünde gerçekleşen eylemler önümüzdeki süreçte suyun renginin nasıl olacağını az çok gösterdi. Evet, halk henüz kitleler halinde sokaklara çıkmıyor.
Ama solun öncülüğünde açılan yollara bakıyor, duyuyor, dinliyor, hak veriyor. Bedenen sokağa çıkmıyor ama "ruhen", "düşünsel olarak" sokaktaki sese katılıyor. Pencereden alkışlıyor, tencere tava ile destek veriyor.
En ufak bir karşı çıkışı dahi milli güvenlik sorunu olarak nitelendiren iktidarın karşısında alınan bu tavır oldukça anlamlı bir işaret. Yükselen öfke kendini akıtacak bir zemin arıyor. Halk sokakta, pencere, sloganda, bir haksızlık karşısındaki aynı öfkeli ruh halinde ortaklaştıkça farkında olmadan aynı gücün parçası haline geliyor. Halk, egemenlerin çıkarlarının dolgu malzemesi olmak, onların rejimlerinin savunuculuğu yapmak yerine kendi davasını gün geçtikçe daha da sahipleniyor.
Her şeyin farkında olan halk, faşizm ve sandık ikiliğinin dışında kendi seçeneğini an an inşa ediyor. Çünkü halkın olasılığı, zamanın rahminde mevcut. Şimdi, o olasılığı örgütlü bir güce çevirerek egemenler karşısındaki hegemonyayı kurma, zamanın rahminden demokratik bir cumhuriyeti doğurtma vakti.

İktidar koalisyonu neyi amaçlıyor?

Gündem artık halk güçleri ve restorasyoncu muhalefet partileri tarafından belirleniyor. İçine girdiği sıkışmışlık, muhalefetin belirlediği gündem içinde sürekli cevap verir pozisyonda kalmasına sebep oluyor.

Arzu Küçük

Tüm meşruiyet kanalları tıkanan iktidar koalisyonu, ele geçirdiği devlet aygıtını yardıma çağırıyor.

"Ben devletim" diyor. Haksız da değil. Ancak devlet eski devlet değil. Eskiden tüm suçları işleyen ama halk nezdinde sorgulanamaz bir nitelik taşıyan devletin maskesi düştü.

Bu maskeyi düşüren de bizzat iktidar politikaları.

Son MGK bildirisiyle ekonomi politikaları "milli güvenlik meselesi" olarak devletin sorgulanamaz zırhı içine alınmak istendi. Bu durum başlı başına ekonomide büyük bir çöküş beklendiğini gösteriyor.

İktidar koalisyonunun düne kadar düşman ilan ettiği BAE'den gelecek 10 milyar dolardan medet umar hale gelmesi de bunu doğrular nitelikte.

Halkın öfkesi iktidarı sıkıştırıyor

Döviz her geçen gün kendi rekorunu yenilerken durmadan artan enflasyon ve eriyen maaşlar yoksulluk ve açlığın boyutlarını dayanılmaz hale getiriyor.
Kapitalizmin yapısal krizi koşullarında iktidar koalisyonunun ekonomi politikaları bütünüyle iktidarın garantörü olan burjuvazi yanlısı olarak ilerliyor.
İktidara geldiğinden bu yana emek düşmanı politikalarla, emekçileri kölelik düzenine mahkûm eden iktidar koalisyonu, önünü açtığı döviz kuru yükselişleriyle emekçilerin maaşlarını tarihin en düşük seviyesine indiriyor.
Bu bağlamda kitle tabanını hızla kaybediyor. Halkın öfkesi birikirken elinde devletin zor aygıtları dışında hiçbir şey yok. Toplumda rıza üretmek için yaslanmaya çalıştığı "Erdoğanist İslam yorumu" savaş politikalarıyla yükseltmeye çalıştığı milliyetçilik, kutuplaştırma politikaları da işe yaramıyor. Hegemonya kurmakta zorlanıyor. Gündemi belirleyen taraf olmaktan çıkıyor.
Halkçı bir rasyonaliteden çok uzak. Sermayenin belli bir fraksiyonunun çıkarlarına uygun şekilde geliştirilen ekonomi yönetimi, burjuvazinin kimi fraksiyonlarınca da onaylanmıyor. Elbette bu onaylamama hali halkçı bir yerden değil burjuvazinin kendi çıkarlarıyla ilgili olsa da halkçı söylemlerle meşruiyet üretmeye çalışmaktan da geri durmuyorlar.
İktidarın ekonomi politikalarının yarattığı gerilim, sık sık Maliye Bakanı ve Merkez Bankası başkanlarının tasfiyesiyle sonuçlanıyor. Bu durumun yarattığı güvensizlik de iktidar için başka bir sıkışma durumu.

Yönetememe krizi

Uzun süredir devam eden yönetememe krizi gittikçe derinleşiyor.
Yara almış olsa da kapitalist dengeleri koruyacak olan devlet aygıtını bu krizden kurtarmaya çalışan restorasyoncu güçler de el yükseltiyor.
Gündem artık halk güçleri ve restorasyoncu muhalefet partileri tarafından belirleniyor. Erdoğan'ın paylaştığı Kılıçdaroğlu'nun konuşmalarını "teşhir" eden video; iktidarın çizmeye çalıştığı mutlak hakimiyet görüntüsünü zedeliyor. İçine girdiği sıkışmışlık, muhalefetin belirlediği gündem içinde sürekli cevap verir pozisyonda kalmasına sebep oluyor.
Ancak, iktidar koalisyonu, iktidardan vazgeçmeye niyetli görünmüyor. Ele geçirdiği devlet aygıtıyla halk güçlerini ve restorasyoncu muhalefeti tehdit ederek iktidar ömrünü uzatmaya çalışıyor.

POLİTİKA

İktidar kaybettiği meşruiyetini kazanmak için Alevilere yönelimin önemli olduğunun farkında.

Seçim dönemlerinde hatırlanan Aleviler

Anlaşılan o ki 20 yıllık iktidarında vaatlerde bulunup ardını getirmeyen iktidar, oy potansiyeli olarak gördüğü Alevileri, "yeni açılımla" yanına çekmeye çalışıyor.

Şilan Sürmeli

Fiilen yeni bir seçim sürecinin içine girildiği görülüyor. Belki de bunun en büyük işareti, seçim dönemlerinde hatırlanan Aleviler için açılım politikasının yeniden gündeme gelmesidir.

Toplumsal desteğini hızlıca kaybeden AKP-MHP iktidarı, toparlanma ve iktidarını yeni başarılarla sürdürme iddiasını devam ettiriyor. Kaybettiği meşruiyeti yeniden kazanmak için çalışmalarına hız veriyor. Seçim dönemleri genellikle bir vaatler dönemi olarak da anlam bulur. Özellikle de tarihsel sorun alanları oy potansiyeli kıvamında masaya yatırılır. Bunların en önemlilerden biri, Alevilik sorunudur.

Aman 'açılım' demeyelim

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 25 Ekim'de yapılan kabine toplantısında, talimatı doğrultusunda 58 ildeki 1585 cemevinin ziyaret edilerek Alevilerin taleplerine ilişkin kapsamlı bir çalışma hazırlamayı görüştüklerini açıklamıştı.
Bu doğrultuda da Alevilerin talepleri ve cemevlerinin gereksinimlerinin tespiti konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'na görevler verildiği söylenmişti.
Geçmiş yıllarda yapılan "Alevi açılımları"nın sonuçsuz kalması da dikkate alınarak, bu kez "açılım" ifadesi kullanılmıyor ve "Alevi toplumunun taleplerinin ve cemevlerinin ihtiyaçlarının karşılanması"na dönük adımlardan söz ediliyor. Anlaşılan o ki 20 yıllık iktidarında vaatlerde bulunup ardını getirmeyen iktidar, oy potansiyeli olarak gördüğü Alevileri, "yeni açılımla" yanına çekmeye çalışıyor.

Bu kapsamda Diyanet İşleri Başkanlığı gibi, "Alevi Cemaati Başkanlığı" kurulması; cemevlerine ibadethane veya kültür merkezi statüsü verilmesi; Alevi dedelerine maaş bağlanması, cemevlerinin ihtiyaçlarının karşılanması gibi vaatleri içeren, bu "açılım olmayan açılım" da güncel politikada yerini almış bulunuyor.

Neden gündemde?

2009 açılımına bir bütün olarak baktığımızda, AKP açısından tam bir başarı sağlanmamış olsa da belli bir sayıda AKP'ye yakın Alevilerin oluşturulduğu bir gerçek. Ehl-i Beyt Vakfı gibi Aleviliği özgün bağımsız inanç kimliğinden uzak ritüel içinde gören ekiplerin iktidar ve ona yakın cemaatlerle kurduğu ilişki ortadayken, bu açılımın kaynağının ve hedefinin neresi olduğu anlaşılıyor.
Bu açılım politikası ile tasfiye edilmeye çalışılan bir Alevilik ve buna teşne olan, asimilasyonlara göz yuman iktidara yakın kimi Aleviler olduğunu, Alevi hareketi de gayet iyi biliyor.
İktidar kaybettiği meşruiyetini kazanmak için Alevilere yönelimin önemli olduğunun farkında. Yaklaşan seçimler açısından bakıldığında, bir yandan faşist politikalarla toplumu baskılarken bir yandan da Alevileri içeriden asimile edip, kısmi haklar tanıyarak içermenin derdinde.
Sonuç olarak, Alevilerin "her ne arar isen kendinde ara" diyen desturuyla iğneyi kendisine de batırması gerekir. Alevilerin dağınık ve pasif duruşu iktidarın güç aldığı en önemli nokta; çünkü dağınık olanı bölmek daha kolaydır.
Alevilerin gerçek yolu özgürlükçü laikliği, demokrasiyi, emeğin eşit dağılımını, adaleti, barışı, eşitliği, özgürlüğü savunan halkçı bir iktidardır.

HDP'nin deklarasyonu ve çağrısı

Kürt halkının dört bir yanda direnişini sürdürdüğü, Türkiye'de ise başta kadınlar olmak üzere halkçı güçlerin direnişinin gün geçtikçe arttığı ve AKP-MHP iktidarının sonunu getirmeye önemli bir aday olduğunu ortaya koyduğu bu tarihsel günlerde HDP'nin koyacağı mücadele özel bir önem kazanıyor.

Hasan Feramuz

Kurulduğu günden bu yana devletin türlü türlü baskısına ve şiddetine maruz kalan Halkların Demokratik Partisi (HDP), bütün zorluklara rağmen mücadelesini kararlılıkla sürdürüyor. Geçtiğimiz Eylül ayının sonunda açıklanan 11 maddelik "Adalete, Demokrasiye, Barışa Çağrı Deklarasyonu" ile de kriz içerisindeki siyasal sisteme müdahalede bulunan HDP, bu minvalde demokratik kitle örgütleri ve siyasi partileri ziyaret ederek destek çağrısında bulunuyor.

"Güçlü demokrasi"

Deklarasyonun ilk maddesinin başlığı "güçlü demokrasi". Bu başlık altında restorasyon cephesinin "güçlendirilmiş parlamenter sistemi" önerisine destek verircesine "demokratik parlamenter sistem" vurgusu öne çıkartılıyor. Ek olarak da Meclis'in "diyalog ve çözüm zeminini kurarak, demokratik müzakere yöntemleriyle tüm toplum için geleceğin kazanılmasına önayak ve odak" olması gerektiği vurgulanıyor. Fakat diğer yandan da yerel yönetim ve katılıma biçilen önemli rol oldukça önemli.
AKP-MHP'nin faşizmi inşa çabalarına öz örgütlenmeleriyle ve direnişleriyle darbe vuran halk güçlerini ve bu güçlerin oluşturduğu/oluşturacağı meclisleri daha fazla esas alan bir "güçlü demokrasi" başlığı, HDP'nin verdiği demokrasi mücadelesinin içeriğini de zenginleştirebilirdi.

Halkı esas almak

Deklarasyonun diğer başlıklarında ise HDP'nin sistem dışı yönelimlere sahip olmayı sürdürdüğünü gösteriyor.
Belediyelerden üniversitelere uzanan kayyım anlayışına karşı halk iradesi vurgusu, İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden geçerli hale getirilmesi, ekolojik tahribata karşı alınacak tedbirler ve demokratik anayasanın istemi bunun göstergesi.
İktidarın, deklarasyon metnine, HDP üzerindeki Demokles'in kılıcını daha fazla sallayarak cevap verdiği görülüyor. HDP'ye kapatma davası açan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Şahin, esas hakkındaki görüşünü Anayasa Mahkemesi'ne sunarak kapatılma talebini ve 451 partiliye siyasi yasak istemini tekrarladı. Her ne kadar kapatılma talebi, AKP'nin seçim aritmetiği ve MHP'nin "özel" isteğiyle bağlantısı olsa da devletin başta Kürt halkı olmak üzere devrimci-demokratlara değişmeyen bakışının bir tezahürü olduğu ortada.
Bununla birlikte Kürt halkının dört bir yanda direnişini sürdürdüğü, Türkiye'de ise başta kadınlar olmak üzere halkçı güçlerin direnişinin gün geçtikçe arttığı ve AKP-MHP iktidarının sonunu getirmeye önemli bir aday olduğunu ortaya koyduğu bu tarihsel günlerde HDP'nin koyacağı mücadele özel bir önem kazanıyor. HDP'nin deklarasyonu -kimi sistem içi vurgularla birlikte- önemli içerikleri barındırarak halkın demokrasi mücadelesinin öznesi olma iddiasını sürdürme iradesine işaret ediyor.
Sıra her zaman olduğu gibi önümüzdeki süreçte de bu iradeyi ortaya koymada.

Kemerleri sıkı bağlayalım, mücadele yükselecek

Hiçbir gücün hesabının tutmayacağı, sürekli yeni pozisyonların deneneceği bir dönem. Sosyalist hareketin sandık-sokak-ittifak tartışmalarını uçlaştırmadan, hepsini içerebileceği taktikler geliştirmesi gerekiyor. Bu hareketli dönem için kemerleri sıkı bağlamalı.

Kenan Dağaşan

Ekonomik ve siyasi krizlerin yarattığı öfkeyi fırsat bilen restorasyon gaza bastı basmasına ama, yollarına taş koyan iki farklı hareketlenme oldu.
AKP-MHP öncülüğündeki fraksiyon ve sosyalistlerin öncülüğündeki 23-25 Kasım eylemleri. AKP-MHP öncülüğündeki koalisyon "nereye böyle, o işler o kadar kolay değil" dedi. Restorasyon hareketinin kimi figürleri hedef tahtasına oturtuldu. Mansur Yavaş tehdit ediliyor, Metin Gürcan tutuklandı. Devamının gelmesi muhtemel.

Sokağın kıpırtısı

Sosyalist hareketin küçük bir kıpırdanışı bile hem iktidardaki koalisyonu hem de muhalefetteki koalisyonu tedirgin etmeye yetti. Birbirleriyle çelişki halinde bulunun bu iki egemen sınıf fraksiyonu, 23-25 Kasım eylemlerinde sınıfsal çıkarları gereği bu hareketin daha doğmadan ezilmesi için sınıf kardeşliğine dayalı bir işbirliği kurdu. Sokağa çıkmak yanlıştı, hesaplaşma sandıkta olmalıydı.
Restorasyonun yol alma hevesleri böylece iki önemli güç tarafından sınanmıştı. Sosyalist hareket sokağa indi, arkasına halkın pasif desteğini aldı. Sokağa milyonlarca insanın dökülebileceği bir ortam bizzat ekonomik ve siyasal krizler tarafından yaratıldı, yaratılıyor. Bu ekonomik ve siyasal kriz ortamı halk güçlerinin yıkıcı öfkesini diri tutuyor.

Sokağın potansiyeli

Uzun bir süredir halk güçlerinin halkçı demokratik öfkesinin kendilerinin aktif veya pasif bir biçimde açığa çıkardıkları bir dönemin içerisindeyiz.
23-25 Kasım eylemleri bu bakımdan bir umut barındırıyor. Kendisini halkın gerçek gündeminin içerisinde kurarak buradan sosyalizm mücadelesini yükseltme olanakları beliren ancak bu olanakları şu ana dek değerlendiremeyen sosyalist hareket, bu eylemlerle bir arayış içerisinde olduğu mesajını vermiş oldu. Sosyalist solun bu dikkate değer denemesi bir yana, halk güçlerinin sokağa yansımayan öfkesi, şimdi her zamankinden daha da büyük potansiyel taşıyor. Gündelik yaşamın krizleri yeni bir sıçrama olasılığını mümkün kılıyor. Bu sıçrama tek tek her bir halkçı gücün yaşayacağı bir bilinç sıçraması olabileceği gibi, 2013'te yaşadığımız büyük Gezi İsyanı'nında olduğu gibi de ortaya çıkabilir.

MGK tetikte

Bu potansiyeli gören devletliler eylem birliğinin ifadesi olarak yılın son MGK'sının ardından, uygulanan ekonomi politikalarını savunan ve bu politikalara karşı duran herkesi hedef alan bir bildiri yayımladılar.
Bildirideki ifadeler inşa halindeki faşizmin karanlık yüzünü bir kez daha hatırlattı. Halk ölecekse ölsündü, dümdüz gidilecekti. Tüm bunlar göz önüne alındığında büyük kırılmaların yaşanacağı bir dönem içerisindeyiz. Halkın öfkesi akacak mecra arıyor, sosyalistler buna uygun bir pozisyon arıyor. Cumhur İttifakı ömrünü uzatabilecek her türlü suçu işleyebileceğini ilan ediyor. Restorasyoncular halkın öfkesini sandığa sıkıştırarak halkı ehlileştirmek istiyor.
Hiçbir gücün hesabının tutmayacağı, sürekli yeni pozisyonların deneneceği bir dönem. Sosyalist hareketin sandık-sokak-ittifak tartışmalarını uçlaştırmadan, hepsini içerebileceği taktikler geliştirmesi gerekiyor. Bu hareketli dönem için kemerleri sıkı bağlamalı.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

Sermaye yanlısı bütün iktidarların "gizli" içeriği olan "topluma karşı savaş", iktidar koalisyonu tarafından açıkça uygulanmaya başlandı.

Topluma karşı savaş

Üstelik, bu açık saldırganlığı, ülke içinde ve dışında neredeyse bütün politikalarının tıkanıp içine çöktüğü, kendilerini bir arada tutan iç asabiyetlerinin kaybolma emarelerinin görüldüğü ve toplumsal desteklerinin sürekli azaldığı günümüzde hayata geçirmeye çalışıyorlar.

Evet, sermaye sisteminin yürütücüsü bütün iktidarların "gizli" içeriği olan "topluma karşı savaş", şimdiki iktidar koalisyonu tarafından açıkça savunularak, en açık ve çiğ haliyle uygulanmaya başlandı.
Halkın yüzüne bakarak ve ağızlarından tükürükler saçarak "Biz varız, siz yoksunuz; biz efendiyiz, siz sadece bizim kölelerimiz olarak var olabilirsiniz!" diyorlar; silahlarını halkın üstüne doğrultup "Biz güçlüyüz, eğin başınızı, yere çökün, teslim olup biat edin!" diye devam ediyorlar.
"Kafanızı kaldırırsanız ezeriz sizi!" tehdidiyle halkı korkutmaya, paniğe sokmaya çalışıyorlar.
Üstelik, bu açık saldırganlığı, ülke içinde ve dışında neredeyse bütün politikalarının tıkanıp içine çöktüğü, kendilerini bir arada tutan iç asabiyetlerinin kaybolma emarelerinin görüldüğü ve toplumsal desteklerinin sürekli azaldığı günümüzde hayata geçirmeye çalışıyorlar.
Faşizmi inşa sürecinde epey yol almış olsalar da, onun anayasal bir statü ve kurumsallaşma sağlayarak hedefine ulaşmasının tehlikeye düştüğünü gördükleri anlaşılıyor.

Tıkanan politikaları ve azalan toplumsal destekleriyle "güç yetmezliği" yaşamaya başladıklarını anlayıp, güçlerini tazelemek ve yeni güçler kazanabilmek amacıyla, toplumsal yaşamın her alanında halka karşı savaş açtılar.
Savaşın güncellikteki ana hattı, halkı daha da yoksullaştırmak, ülke emekçilerini dünyanın en ucuz işçisi yapmak üzerinden işliyor.
"Çin gibi olacağız" derken, orada işgücünün ucuz olmasını kast ediyorlar, zaten son döviz operasyonuyla ücretleri Çin'den daha ucuz hale getiriverdiler.
"Yapacağız dersek, yaparız!" deyip, gururla övünüyorlar.
"Vurduk mu, işte böyle çökertiriz!"
Halka açıkça meydan okuyorlar!
Kabul etmeyenler için iki seçenek dayatılıyor: İşten atılıp işsizler-açlar bataklığına sürüklenmek ya da devlet şiddetiyle ezilmek!
Bu alçak savaştan şimdi ellerinde olan devlet şiddetini kullanarak galip çıkacaklarını, halkçı isyan dinamiklerini daha büyümeden ezeceklerini, ilk emareleri gözlenen kendi içlerindeki "ani çözülme" riskini yok edeceklerini hesaplıyorlar.
Aynı sürecin kaotik sarsıntıları içinde, kafalarına sürekli vuran devletin sopası ve işsizlikle "terbiye" edilen on milyonlarca yoksulu, "dini inançları istismar" ve "ırkçı kışkırtmalarla" "cinnet" geçirtip "hezeyan" haline sokmayı ve "iç ve dış düşmanlara karşı" arkalarına dizmeyi planlıyor olmalıdırlar. Kurbanlık koyuna kasabın bıçağını yalatacaklar!

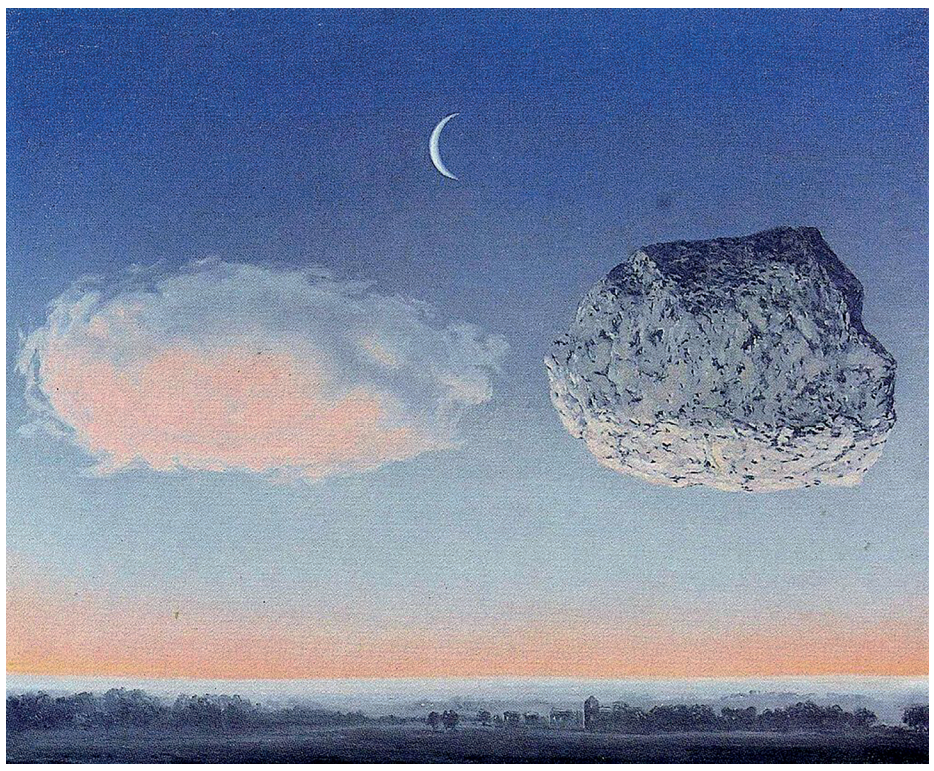

İç ve dış düşmanlar!

Evet, açık ve yasasız devlet şiddetini, dini istismar ve ırkçılıkla bulamaç yaparak ülkenin kaderi yapmak istiyorlar.
"İç düşmanlar", kimler mi? Hakkını arayan işçiler, Kürtler, kadınlar, Aleviler, gençler, doğanın talanına karşı çıkanlar ve diğer bütün hakkını arayan halk güçleridir. İktidardaki güçler ve onların çevresinde toplanıp ülke zenginliklerinin talanı ve halkın yoksullaştırılması politikalarına ortak olanlar dışındaki herkes "iç düşman"dır! Gözleri doymayan bu soyguncular, halktan ve ülkenin doğal zenginliklerinden gasp ettiklerini banka hesaplarına aktarmaya ya da mala-mülke çevirmeye sonsuza dek devam etmek istiyorlar.
Peki, ya "dış düşmanlar", onlar kim?
Ülkeye faizi ve faiz üzerinden "bağımlılığı" dayatan, gelişip güçlenmesini engelleyenlerdir; gizli ima ise, bunların ABD ve Avrupa'nın olduğu!
Emperyalist bağımlılık-sömürü ilişkilerini "faiz" gibi herhangi bir ekonomi enstrümanına indirgemenin komikliği bir yana, iktidardaki güçler mi emperyalizme kafa tutacaklar?
Tam tersine, şimdi uygulanmak istenen politikalarla, ABD ve Avrupa merkezliler başta olmak üzere bütün küresel sermaye güçlerine açık çağrı yapıp "Gelin, yeter ki yatırım yapın, bizim işçimizin emeği bedava, arsa ve altyapı da bedava, gelin kazanın!" diyorlar. O arada, kimselerin duymayacağı bir fısıltıyla "Bizim komisyonu da unutmazsınız değil mi?" dediklerinden emin olabiliriz.
Sadece bu da değil, gene aynı küresel sermaye güçlerine, "Bakın TL sizin paranıza göre bedava, ortamı sizin için hazırladık, tam vurgun zamanı, zorda olan şirketleri neredeyse bedavaya satın alın, hadi durmayın!" deyip, hiç akıllarından çıkmayan şu malum "komisyon" meselesini de "çıtlattıklarından" gene emin olabiliriz.
Sözüm ona düşman oldukları Batı emperyalizminin askeri saldırganlık politikalarını yürüten dünyanın en büyük terör örgütü NATO'ya "derin bağlılık" da, iktidarın bölgesel politikalarının ana direğidir. NATO'nun askeri politikalarının hizmetine girip, bölgeye yönelik emperyalist saldırganlığa destek verilecek, ama o desteğin karşılığı olarak alınacak paylar konusunda yapılan pazarlıklarda "mızmız" yapmak da "emperyalizme karşı savaş" olarak pazarlanacaktır!
İşte faşizm budur!
Ülkesinin zenginliklerini, halkının emeğini ve kanını küresel sermaye güçlerine komisyon karşılığı pazarlamak, yaşamı pahalılaştırırken halkını yoksullaştırmak, karşı çıkan halk güçlerini de devlet gücünü kullanarak ezmek!
Vatana ihanet ve halka düşmanlık!

Güç ve güçsüzlük iç içe

Ama, "Hadi saldırın!" dediklerinde acaba açık ve gizli emir-komuta zincirleri işleyecek mi? Politikaları tıkanan, halkın açık-gizli öfkesiyle kuşatılan, toplumsal meşruiyeti azalan iktidar alanının iç bütünlüğü ve daha genelinde asabiyet düzeyi, acaba emir-komuta işleyişinin mekanizmalarının düzenli akışına gereken kendine güveni verebilecek mi?

Halka karşı savaş açan iktidar koalisyonunun Erdoğan, Akar, Bahçeli, Soylu gibi görünen yüzlerine ve söylemlerine bakarsak, net bir kararlılık, kendine güven ve güç beyanını görüyoruz.
Ama, ilk bakışın yüzeyselliğini aşıp daha derin bakışla iktidar güçlerine baktığımız zaman, gerçeğin gösterilmek istenmeyen diğer yüzünü de rahatlıkla görebiliriz.
Evet, kararlılar, netler ve güçlüler; ama gelin görün ki, aynı zamanda, yeni bir durum daha var: Kararlılık ürkeklikle, saldırganlık kaçış eğilimleriyle, soğukkanlılık panikçi tutumlarla iç içe geçmiş durumda. Üstelik, zaman aktıkça şimdi altta olan ikincilerin güçlenme eğiliminde olduğunu anlıyoruz.
Evet, gözlerini karartmış durumdalar, iktidarlarının devamı için akla gelebilecek "her şeyi" yapmaya niyetli görünüyorlar. Son "yoksullaştırma" hamlesi kendisinin mütemmim cüz'ü olarak devlet şiddetini getirmek zorunda ve zaten onlar da içte ve dışta açık-gizli ordularla savaş düzeyinde hazırlıklar yapıyorlar:
Halkı yoksullaştırmak yetmez, kafasını ezmeli, kanını akıtmalısın ki, sessizce kabullensin!
Ama, "Hadi saldırın!" dediklerinde acaba açık ve gizli emir-komuta zincirleri işleyecek mi? Politikaları tıkanan, halkın açık-gizli öfkesiyle kuşatılan, toplumsal meşruiyeti azalan iktidar alanının iç bütünlüğü ve daha genelinde asabiyet düzeyi, acaba emir-komuta işleyişinin mekanizmalarının düzenli akışına gereken kendine güveni verebilecek mi?

Çöküş olasılığı

Tam da bu kritik noktada, kritik anlarda akışı belirleyecek adımların atılıp atılmayacağını anlamak istiyorsak, en son alınan kararların kritik mevziisinde konumlanan Lütfü Elvan'ın "alkışlamayarak" başlattığı "eylemini" istifa ederek, pardon (!) "görevden affını isteyerek" sonucuna bağlamasını değerlendirmeliyiz. Gene, Suriye'de konumlanan ordu güçlerinin komutanlarının yeni bir savaş olasılığının henüz belirmesiyle istifa etmelerini de aynı değerlendirmemizin içine katabiliriz. İktidar alanının bileşenlerinden olan "Ergenekon" adlı güç alanına bağlı bir fraksiyon tarafından "beslendiği" anlaşılan Sedat Peker'in ifşaatlarının da aynı doğrultuda olduğu açıktır.

İşte, faşist iktidarlaşma sürecini yürüten öncü aktörlerin şimdilerde içlerinde tam zıddı eğilimleri de yaşıyor olsalar da, kararlılık ve saldırganlıkla davranmayı, "her şeyi" yapmayı göze aldıkları anlaşılıyor; ama bizzat iktidar alanının içinde aniden ortaya çıkıveren bazı "çöküşler", şimdiden sonra yaşanacak süreçte, özellikle de "halka ateş açma" ya da "savaşa girme" gibi kritik anlarda benzeri "kilitlenme" ve "çöküşlerin" yaşanacağını gösteriyor.

Olağanüstü hal durumu

İktidar alanı her ne kadar Erdoğan şahsında kendi sivri ucunu oluşturduğu, Erdoğan'ın emirlerinin her türlü yasal işleyişin-denetlemenin üstüne çıktığı bir "olağanüstü hal" durumu konumuna sıçrayıp yerleşebilmişse de ve faşist kurumsallaşma sürecinin ihtiyaç duyduğu bu "olağanüstü hal" durumu sürecin hedefine ulaşabilmesini kolaylaştırıyor olsa da; söz konusu "sıçramanın" ve gebe olduğu olasılıkların olağanüstü şiddetinin, bırakınız toplumsal zeminde meşruiyeti bizzat iktidar alanı içinde bile meşruiyet sağlamada zorlandığı anlaşılıyor.
Bu "sıçrama", her an "desteksiz" bir konuma düşüverme olasılığıyla birlikte kendisini var ediyor.
İşte, Erdoğan her ne kadar iktidarın zirvesinde konumlanıyor olsa da, o zirve "boşlukta" değil, başta sermaye güçleri ve devlet fraksiyonları olmak üzere "içte" ve "dışta"-dünyada (başta ABD-İngiltere ve AB olmak üzere) bazı güç alanlarının arasındaki karmaşık güç ilişkilerinin oluşturduğu olağanüstü hassas dengelerin üstünde konumlanıyor.
O dengelerden koptuğu anda "boşlukta" kalıverme ve hızla çökmeyle yüzleşeceğini en iyi bizzat Erdoğan'ın kendisi bilir.
Bir sabah kalkıp alışık olduğunuz üzere emirler vermek için telefon açarsınız, ama karşı taraf telefonu açmaz, toplantılarınızda çoğunluk sağlayamazsınız, yeni durumu anlayıp hızla geri adım atmazsanız aynı günün içinde daha bir gün önce emir verdikleriniz tarafından ellerinizin kelepçelendiğini şaşkınlıkla görebilirsiniz!

Olasılıklar

Evet, birçok açıdan zorlandığı ve toplumsal meşruiyetinin azaldığı günümüzdeki aşamasında, faşist kurumsallaşma sürecinin hedefine ulaşmasını sağlayacak belirleyici adımlar atılmaya çalışıldığını görüyoruz.
Ama, aynı anda, süreci "boşluğa" itecek tam tersi süreçler-dinamikler de hareket halinde!
Öte yandan, öne çıkan süreçlerden birisinin kesin zaferi yerine, şimdilik "yenişemedikleri" bir "melez" durumun oluşması ve bu "melezliğin" bir sonucu olarak bir Milli Birlik Hükümeti ya da Erdoğan-Bahçeli alanının veya "Restorasyoncu güçlerin" ağır bastığı farklı "uzlaşma" biçimlerinin gerçekleşme olasılığı da güç kazanıyor.

POLİTİKA

Yaşadığımız tam da kapitalizmin yapısal krizidir.

Ekonomi kitabını yazanlardan "masallar"

Türkiye halkları sert bir yoksullaşma ve proleterleşme sürecine doğru gidiyor.

Serkan Nar

Merkez Bankası'nın 100 baz puanlık indirimi takiben Ekim'de 200 baz puan seviyesinde gerçekleşen faiz indirimleri ardından, Türkiye kur kriziyle karşı karşıya kaldı. Erdoğan TL'nin değer kaybını "Meraklanmayın biz ekonominin kitabını yazdık" dediği sıralarda da doların10 liranın üzerine çıkmasıyla beraber Türk Lirası'nda yüzde 30'lara varan değer kaybı yaşanıyordu.

Erdoğan'ın "faiz sebep, enflasyon sonuçtur" mottosuyla uyguladığı faiz indirimi savını yeni bir ekonomik model olarak pazarlasa da -klasik iktisat teorisine bile ters düşmek bir yana- gerçekten Türkiye'de enflasyona acaba birincil olarak faiz mi yol açıyordu, döviz mi, yoksa başka etkenler mi söz konusu?

Açıkçası içerisinde bulunduğumuz durum basitçe faiz politikalarıyla enflasyonu kontrol altına alarak; palyatif çözümler üretmenin veya restorasyon güçlerinin belirttiği gibi "salt ekonominin yönetilememesi" sorununun çok ötesindedir. Yaşadığımız tam da kapitalizmin yapısal krizidir.

Fatura işçi sınıfına kesiliyor

Türkiye halkları sert bir yoksullaşma ve proleterleşme sürecine doğru gidiyor. Tercih edilen ekonomik politik tutum bilindiği gibi 12 Eylül askeri darbesinin ardından uygulanmış, emek gücü baskılanıp ve hızlıca değersizleştirilerek ekonomik kriz aşılmaya çalışılmıştı. Dolayısıyla sermaye sınıfı, yine işgücünü baskılamak ve değersizleştirerek krizden çıkış koşullarını bizlere yeni ekonomi modeli olarak sunuyor. Türk Lira'sındaki yaşanan değersizleşme ithal tüketim

ürünlerinde fiyat artışına yol açıyor. Yerli üretimin önemli bir kısmı ithal girdiye bağlı olduğu için enflasyonun yukarı doğru çıkmasında etkili oluyor. Bunun sonucunda ise Türkiye'deki tüm varlıkların ve işgücünün ucuzlayıp değersizleşmesi yaşanıyor.

Günün sonunda ulusal ve uluslararası sermayeye çok ucuzlamış bir emek gücü sunularak içinde bulunan yapısal krizden çıkış aranmaya çalışılıyor. Bu süreçte kamudan ve küçük ölçekli işletmelerden sermayeye servet transferi gerçekleşirken, düşen reel gelirler yeni bir mülksüzleşme sürecinin de önü açacaktır.

Sermaye içi mi? Sınıflar savaşı mı?

Kriz dönemlerinde karşıt sınıflar arasında saflaşma keskinleştiği gibi sermaye grupları arasında da çıkar çatışması yaşanır.

Marx "para- sermaye, meta-sermaye ve üretken sermaye işlevlerinin birbirinden ayrılmış aynı biçimde bağımsız sanayi kollarını içeriğini oluşturan bağımsız sermaye türlerini ifade etmezler. Burada onlar, yalnızca sanayi sermayesinin birbiri ardına her üçüne de büründüğü özel işlevsel biçimlerini belirtir" derken aslında artı değerin asıl üretildiği yeri vurgulamaktadır.

Bölüşüm meselesi ise; devlet, sermaye ve sermaye içi ilişkilerin yeniden üretildiği ve sermayenin yeniden birikiminin öncelendiği bir süreçtir.

Ekonomi politika bu sürecin sadece artı değerin bölüşüm meselesinden öte, sermaye birikim sürecinin bütününe yani sömürü biçimlerine (mutlak veya nispi artı değer) odaklanmalıdır.

Dolayısıyla asıl sorun bu krizin hangi sınıf lehine çözüleceğidir. Hem restorasyoncuların hem de Erdoğan'ın uzlaştığı yer, sermayeden yana sınıfsal tercihtir. Erdoğan'ın "ekonomik kurtuluş savaşı veriyoruz" dediği, sınıflar savaşının sermaye lehine dile gelişinden öte bir anlam ifade etmez.

Peki biz bu savaşa hazır mıyız?

Döviz krizi ve iktidarın ekonomi politikasının çıkmazları

Kriz derin ve yapısaldır. Sermayenin çıkarı doğrultusunda kriz toplumsallaştırılıp bütün halka, kurumlara yayılarak çözülmeye çalışılıyor. Meşruiyetini kaybetmiş bir iktidar olarak "ya alışacaksın ya da ezer geçerim" anlayışıyla halk güçlerine baskı uyguluyor.

Haydar Arıkuşu

Türkiye'de ekonomik kriz, yakıcı, sarsıcı etkisini sürdürüyor. Toplum yoksullaşıp güvencesizleşirken sınıflar arası zıtlık/kontrast giderek keskinleşiyor.

Tayyip Erdoğan'ın 22 Kasım günü yaptığı açıklamayla döviz piyasası hareketlendi. Ertesi gün, erken seçimin olmayacağı ve yeni ekonomik yönelimde kararlı olduklarını da vurgulayınca patlayan döviz krizinin yaşattığı şok, toplum üzerinde "kara gün" etkisi yarattı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Faiz neden enflasyon sonuçtur" sloganıyla bezenmiş ve bir "ekonomik kurtuluş savaşı" kurgusuyla dile getirdiği ekonomik program, üzerinde düşünülmüş, net ifadeler içeriyor. Açıktır ki iktidarın ekonomik yönelimi: Ne yaptıklarını bilmemenin, maceracılığın ya da bir inadın değil, sermaye sınıfının çıkarı doğrultusunda bir tercihin, arkasında derinlikli bir rasyonalite ve metodun olduğunu gösteriyor.

Devletin sopası devrede

Kabine toplantısı sonunda yaptığı açıklamada Cumhurbaşkanı Erdoğan, düşük faiz politikasını savunarak "yüksek faiz-düşük kur" politikasından geçmişte sonuç alınamadığını belirtip "ne yaptığımızı biliyoruz" diyerek düşük faiz politikasında ısrar edeceklerini vurguladı.

Ekonomi politikalarındaki bu "ne yaptığını bilme" halinin 25 Kasım MGK toplantısının sonrasında "devletin sopasını" sallamasıyla pekiştirdiklerini görmüş olduk. Yayınlanan MGK bildirisinde:

"Türkiye'nin hedeflerine uygun şekilde ekonomi politikalarını hayata geçirme sürecinde karşılaştığı ve karşılaşabileceği sınamalar ve tehditler değerlendirilmiştir. Cumhuriyetimizin 100. yılına her alanda olduğu gibi, iktisadi olarak da güçlü şekilde ulaşma kararlılığı teyit edilmiştir" dendi. Bu ifadelerden hareketle hükümetin ekonomik politikasını devletin politikası haline getirdiklerini saptamak mümkün.

Yürüttükleri ekonomi politikasına karşı olanları ve eleştirenleri "mandacılıkla", Türkiye'nin "bağımsız büyük güç" olmasını engellemekle suçlamalarına; bunu da "ekonomik kurtuluş savaşı" seferberliğiyle toplumda meşrulaştırma gayretinde olduklarına bakılırsa doğrusu MGK'nın "direktif" tonlu bildirisi olmazsa eksik kalırdı.

Döviz krizinin patlak vermesinin arkasından sosyalistlerin çağrıcılığında, halkın yoksulluğa karşı hükümet karşıtı eylemliliklerini engellemeleri, restorasyoncu kanatta CHP'nin gerçekleştireceği mitinge karşı gösterilen direnç, DEVA partili asker kökenli Metin Gürcan'ın 'siyasi ajan' suçlamasıyla gözaltına alınıp tutuklanması MGK bildirisinin pratik uygulamalarının göstergeleri olarak değerlendirilebilir.

Bürokratın rasyonalize edişi

Lütfi Elvan'ın yerine getirilen Nurettin Nebati, tam da MGK toplantısı gününde attığı twitlerle ekonomik yönelimi kendince "bilimsel" temellerde

rasyonalize ediyor. Bu doğrultuda "Türkiye ekonomi politiğini tüm ezber ve ön kabullerimizi bir yana bırakarak, bilimsel veriler ışığında netleştirelim ve bilgi karmaşasını ortadan kaldıralım" diyor.

Ona göre Türkiye ekonomisi "döviz kurunu baz alan darlıkta" değil de "büyük pencereden" bakışla değerlendirilmeli; bu bakışın ekseni ise düşük faiz, düşük cari açık; yüksek üretim hacmine dayanan, yüksek istihdam, yüksek ihracat politikası olmalıymış.

Mevcut ekonomik politikada halkın yaşayarak deneyimlediği, artan yoksulluk, işsizlik, güvencesizlik ve bir bütün olarak geçinememektir. Zira gelinen noktayı DİSK Genel İş verileri "Türkiye'de en zengin kesim ile en yoksul kesim arasında 8,3 kat fark olduğunu" çarpıcı bir şekilde özetlemekte.

Kastedilen "büyük resim"den anlaşılması gereken "büyük sermaye"den doğru bakış; yüksek istihdam, yüksek üretimden ise sermayeye ucuz işgücü sağlama temelinde Türkiye'yi Avrupa'nın Çin'i olacak "sömürü cenneti" ne çevirmek oluyor.

Döviz krizlerinin kronolojisi

Türkiye'nin kapitalist ekonomisi, faiz-Döviz-Enflasyon (trilemma/üçlü açmaz) 2018-2021 arasında üç döviz krizi yaşadı.

Üç krizi Korkut Boratav: "Saray iktidarının tetiklediği; sermaye hareketlerinin belirlediği bu faiz dolar sarmalını üç döviz krizi içinde yaşadık. Her kriz döviz fiyatlarını bir üst eşiğe taşıdı." şeklinde ifade ediyor.

Döviz krizinin ilki Ocak-Aralık 2018 tarihleri arasında yaşanan ki dolar 3.79 TL'dan önce 6.55(Ağustos 2018), TCMB müdahalesiyle düşüp tekrar yükselerek yıl sonunda 5.95 oldu.

Ekim 2020'de ikinci döviz krizi patlak verdi. 1 dolar 8.12 TL ye çıktı. Bu ikinci krizden Berat Albayrak istifa ederek yerine Naci Ağbal getirildi.

Üçüncü döviz krizi ise Naci Ağbal'ın yerine geçen Şahap Kavcıoğlu'nun döneminde Kasım 2021'nin ilk haftasında doların 10 TL ye yükseldiği zamandı.

23 Kasım 2021'den sonra ekonomik yönüyle üçüncünün devamı ama siyasi ve toplumsal şok etkisiyle "dördüncü döviz krizi" olarak adlandırılabilecek doların 13 TL' yi geçtiği (sonrasında 12 bandında seyretse de) bir süreç içindeyiz.

Krizin sonuçları

Döviz kriz dönemleri siyasi sonuçlarını da beraberinde getiriyor.

Hazine ve Maliye eski Bakanı Berat Albayrak, döviz krizinin olduğu geçen sene tam bu zamanlar "kur benim için hiç önemli değil, hiç oraya bakmıyorum" demiş ve 10 gün geçmeden görevinden istifa etmişti. Giderken de 'at izinin iti izine karıştığı, hak ve batılı ayırt etmenin zorlaştığı böyle çetin bir zaman, Cenab-ı Allah sonumuzu hayreylesin' diyerek "daha bunlar iyi günleriniz" kehaneti gösterircesine-sanki bu acı tablonun en önemli sorumlularından biri değilmiş gibi-kendini aklamaya çalışmıştı.

İşte Berat Albayrak'ın istifasından tam bir yıl sonra yine onun has adamlarından biri olduğu söylenen, onun gibi "infografik" ekonomi sunumu seven "bilimsel" yeni bakan Nurettin Nebati de "Döviz kurunu baz alan dar bakışlılar" olmayın diyerek, damat Berat gibi döviz kriziyle pek ilgilenmiyor. "Güneş balçıkla sıvanmaz" derler; ekonomik toplumsal gerçekliğinin ateşi onun da yakasını bırakmayacak.

Sonuç olarak iktidar koalisyonunun yürüttüğü yeni ekonomik yönelim Türkiye kapitalizminin krizine bir çare arayışıdır. Erdoğan'la net, düşünülmüş içeriğiyle açıklanan ve Nurettin Nebati'yle akılcı temellerde meşrulaştırmaya, MGK kararlarıyla da devlet zoruyla uygulamaya koyulacağı görülüyor.

Kriz derin ve yapısaldır. Sermayenin çıkarı doğrultusunda kriz toplumsallaştırılıp bütün halka, kurumlara yayılarak çözülmeye çalışılıyor. Meşruiyetini kaybetmiş bir iktidar olarak "ya alışacaksın ya da ezer geçerim" anlayışıyla halk güçlerine baskı uyguluyor.

Halk güçlerin ekonomik kurtuluşun yolu ise direnişlerle, dayanışmayla örülen Demokratik Cumhuriyet Demokratik Anayasa toplumu temelinde yeni bir düzeni işaret ediyor.

EMEK

AKP sermayeyi güldürmeye, işçi sınıfını ağlatmaya devam ediyor.

İŞKUR önlerinde hayat mücadelesi

Artan işsizlik güvencesiz istihdam biçimlerinin dayatılmasına olanak sağlıyor. Sermaye sınıfı için kazan-kazan ilişkisi tam da bu zemin üzerine inşa oluyor.

Juliana Gözen

Milyonlarca işçiyi belirleyen asgari ücret görüşmeleri, Merkez Bankası'nın faiz indirim kararı ile yükselen dolar kurunun gölgesinde başladı.
Anbean yoksullaşan emekçilerin geçim kaderi işçinin olmadığı bir komisyon tarafından belirlenecek. Bir de bu kadere dahi erişemeyen işsizler ordusu var, pandemi ile birlikte her gün daha da kitleselleşen…
Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK), üçüncü çeyreğe ait Temmuz, Ağustos, Eylül aylarını kapsayan işgücü istatistiklerini yayınladı.
1 Temmuz itibariyle işten çıkarma yasaklarının sona erdiği ve işsizlik ödeneğine başvuranların sayısında artış yaşandığı dönemde TÜİK'e göre işsiz sayısı azalmış.
Ancak İŞKUR verilerine baktığımızda ise bunun tam aksi bir tablo ile karşılaşıyoruz.İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı Haziran-Eylül arasında 399 bin 734 kişi artmış. 518 bin 31 kişi ise Temmuz-Ağustos-Eylül döneminde işsizlik ödeneğine başvurmuş.
Yine aynı dönemler içerisinde verilere dayanarak "İş bulma ümidim olmadığı için iş aramıyorum" diyenlerin sayısının 1 milyon 523 bin kişi olduğu tahmin ediliyor.
TÜİK'in açıkladığı veriler işsizliğin nasıl kronikleştiği ve bir sosyal krize dönüştüğünü apaçık gösteriyor.

İşsizliğin kronikleşmesi

Daha önce yaşamadığı bir krizi deneyimliyor bu halk. Bir yandan her gün artan pahalılıkla mücadele eden milyonlar bir de işsizlikle sınanıyor.
Yaşamak milyonlar için neredeyse bir çıkmaza dönmüş durumda.
Peki, ülke "ekonomisi uçuşa geçmişken" nasıl oluyor da işsizler ordusu durmaksızın artıyor?
İşsizlik ve istihdam yaşadığımız kapitalist sistemin neoliberal döneminde birbirini doğrudan etkileyen iç içe geçmiş bir duruma dönüşmüş durumda. Hâkim olan güvencesiz çalışma rejimi ve işsizliğin geldiği boyut arasında birbirini besleyen bir ilişki var. Güvencesiz çalışma biçimleri, işsizliği muazzam rakamlara tırmandırıyor. Artan işsizlik ise güvencesiz istihdam biçimlerinin dayatılmasınaolanak sağlıyor. Sermaye sınıfı için kazan-kazan ilişkisi tam da bu zemin üzerine inşa oluyor. Açlık koşullarında yaşayan milyonlarca işçi,patronların dayattığı kölece çalışma rejiminin çarkını döndürmeye mecbur bırakılıyor.

İşsizlik böyle büyüyor

Öte yandan AKP iktidarının 2003 yılında yürürlüğe koyduğu, haftalık 45 saatlik çalışma süresinin yasal üst sınırını 50,6 saate kadar genişleten, tamamen sermaye sınıfının lehine olan iş yasasının da mevcut tablodaki etkisi büyük. Mutlak emek sömürüsüne dayanarak yol alan patronlar, artan haftalık çalışma saatlerini kullanarak mevzuatın yetmediği yer de de işçilere fazla mesai yaptırıyor. Bu rakam toplam ücretlilerin yüzde 25'ini geçiyor.
Patronun daha fazla işçi alması, çalışma saatlerinin kısaltılması, zorunlu fazla mesainin kaldırılması mümkün pek tabi.
Ama kimdurmadan kazanırkenkazanmaktan vazgeçer ki?
Karşısında güç görmeden…
Bugünkü tablonun müsebbibi hiç kuşku yok ki, neoliberalizmin sermaye birikim rejimi ve onun uygulayıcılarıdır. O halde yürütülecek bir sınıf mücadelesinin de işsizleri de kapsayarak sorunun kaynağına yani bu sistem ve uygulayıcılarına yönelmesi gerekmektedir.

Herkes asgari ücretli olacak

Sınıf örgütlerinin esas görevi, asgari ücretin insanca, onurlu yaşanacak bir ücret olarak korunmasını ve vergi yükünün emekçilerden, servet sahiplerine aktarılmasını gündeme getirmek olmalı.

Erkan Gökber

Bu yıl asgari ücret tartışmaları krizin de etkisiyle Kasım'da başladı. Yoksulluk dalgasının yükselttiği toplumsal öfkeden çekinen sermaye sözcüleri, CEO'ları ve başkanları ile asgari ücret zammının enflasyonun 10 puan üstünde yapılması, vergi kesintisinin azaltılması gibi önerileri sıraladı. Bu gibi taleplerde sermaye örgütleriyle sendikalar "pişti" oluverdi.

"Aynı gemideyiz"

"Sarı sendikalar" ile sermaye arasında bir uzlaşma havasında yaşanan görüşmeler ve yaratılan "aynı gemideyiz" havası işçi sınıfına kaybettirir. "Aynı gemideyiz" uzlaşmasıyla masaya oturarak işçi sınıfının kazanım elde etmesi mümkün değil. Sermaye aklı ile işçi sınıfının aklı bir değildir, olamaz!

İnsanca onurlu yaşayacak ücret!

Türk-İş'in şişirdiği "rekor zam" balonu, temel ihtiyaçlara yönelik zam yağmuruyla söndü.
Masadaki tartışma asgari ücret artış oranının patronlar kârından mı, hükümetin vergisinden mi gideceği meselesine sıkışmış durumda. Sınıf örgütlerinin böyle bir tartışmada işi nedir? "Hangi egemenin arpası ne kadar kesilecek" işçi sınıfını ilgilendirmez, biz hakkımızı ve onurumuzu korumaya bakalım!
Sınıf örgütlerinin esas görevi, asgari ücretin insanca, onurlu yaşanacak bir ücret olarak korunmasını ve vergi yükünün emekçilerden, servet sahiplerine aktarılmasını gündeme getirmek olmalı.
Masada anlaşmaya endeksli Türk-İş sarı sendikacılığı işçileri satmaya hazırdır.
Bunun karşısında DİSK'in basın açıklamasında talep sıralamayla kendini sınırlayan çizgisi de işçi sınıfına bir ufuk sunmamaktadır.

Ortalama ücret=asgari ücret olacak!

Görünen o ki asgari ücret, hızlı bir uzlaşıyla belirlenecek, Aralık başında "allanıp pullanıp" yüksek bir zam olarak halka sunulacaktır. Ve belirlenen bu asgari ücret, yılbaşında yapılacak yeni zam dalgası ile "hiç edilecek"tir.
AKP iktidarı boyunca yaptığı gibi patronları güldürmeye, emekçileri ağlatmaya devam edecek...
Sermayenin 12 Eylül'den bu yana hayalini kurduğu "ortalama ücretin asgari ücret seviyesine gelmesi" de böylelikle gerçekleşmiş olacak.
Bunun yanında birçok işyerinde ücretlerin asgari ücret altına gömülmesi durumu da ortaya çıkacaktır. Bu sınıf hareketi açısından tetikleyici bir durum yaratabilir.
Sermayenin kanalı Bloomberg bile duruma şu sözlerle dikkat çekiyor: "Asgari ücrete yüksek oranlı zam beklenirken, toplu sözleşme imzalamış kamu işçileri, tekstil ve metal sektörü gibi işkollarındaki işçi ve işveren sendikaları da zorlanacak. Çünkü sözleşmelerdeki ortalama net ücretler, ya asgari ücrete çok yaklaşacak ya da altında kalacak."

Köleliğe ve açlığa karşı ayağa kalk!

Ucuz emek pazarı haline getirilmek istenen ülkemizde, işçi sınıfına asgari ücret görüşmelerinin mesajı açıktır. Köleliğe ve açlığa karşı ayağa kalkalım, birleşelim, mücadeleyi büyütelim!
Yoksa emek gücümüzü bedavaya satarken, onurumuzu da satılığa çıkaracağımızın farkında olalım!

Motokuryelerin sorunları çözümsüz değildir!

Türkiye işçi sınıfının diğer iş kollarında da yaşadığı temel sorun olan esnek ve güvencesiz çalışma, motokuryelerin çalışma koşullarından biri haline getirilmeye ve fiili bir biçimde iş hayatının içine sokulmaya çalışılıyor.

Tolga Kubilay Çelik

(...) *Devamı 1. sayfada*

Üretim yağması ve motokuryeler

Pandemiden önce yüz bin olan motokuryelerin sayısı bugünlerde bir milyon olarak ifade ediliyor. İşsizliğin ve güvencesizliğin derinleştiği, hâlihazırda iş bulmayı bekleyen yüz binlerce işsizin olduğu bir ortamda her an herkesin kurye olabileceği bir gerçeklik içerisindeyiz.
Bu yoğunlukta biriken işçilerin yarattığı bu yeni iş kolunda, sömürü çarklarının bu kadar güçlü işlemesinin yegâne sebebi örgütsüzlüktür.
Bu örgütsüzlük neticesinde ise güvencesiz ve esnek çalışma koşulları iş kolunu bütünüyle sarmalamış durumda. İşini kaybetmek istemeyen işçi; hızlı çalışmaya zorlanıyor.
Hizmet alanlara vaat edilen 20-30 dk gibi teslimat süreleri motokurye kazalarının artmasına neden oluyor. Aslında durum bir üretim yağması olarak cereyan ediyor.
"Hızlı çalış, çok çalış" gibi söylemlerle uygulanan dağıtılan paket sayısına endeksli ödemeler, işçilerin kazalar yapmalarına yol açıyor.

Esnekliğe karşı mücadele

Sendikamız TEHİS tam da bu noktadan hareket ediyor.
Örgütsüz, güvencesiz ve gittikçe nüfusu artan bir iş kolunda faaliyetlerini sürdürüyor. İş kolunun içerisinde büyük bir bilinçlenme çabasının içine girmeye hazırlanıyoruz.
Bütünlüklü düşünüldüğünde Türkiye işçi sınıfının diğer iş kollarında da yaşadığı temel sorun olan esnek ve güvencesiz çalışma, motokuryelerin çalışma koşullarından biri haline getirilmeye ve fiili bir biçimde iş hayatının içine sokulmaya çalışılıyor.
Sonuç olarak TEHİS olarak güvencesiz çalışma ve işsizlik arasında salınan bir sektör olan motokurye sektöründe tüm motokuryelere güvenceli yaşam ve iş talebini sürdürüyoruz.
Bu talebi örgütlemek de sendikamızın sorumluluğu ve görevi.

Çözüm yolu ve taleplerimiz

Motokuryeler sorunlarının karşısında, çözüm olanağına sahiptir. Kendi gücümüzün farkına varıp, yan yana gelerek patronların bizi gittikçe güvencesiz koşullara itmelerine izin vermeyelim. Bu sorunlarımızın çözüm yolu daha fazla örgütlenmemizden geçiyor. Sendika olarak motokuryeler için acil taleplerimiz şunladır:
1. Gerçekçi olmayan teslimat sürelerini işçilere dayatan patronlara ve işletmelere yaptırım uygulansın, işletmeler denetlensin!
2. Motokuryelerin çalışma koşulları ve hayatları yasalar yoluyla garanti altına alınsın, meclis bu konuda toplansın!
3. Kayıt dışı işçi çalıştırmak suçtur! Bütün motokuryeler için güvenceli ve sigortalı çalışma koşulları hayata geçirilsin. Kayıt dışı çalıştırılma ortadan kaldırılsın!
4. Yemek Sepeti, Getir, Trendyol vb. uygulamalar aracılığıyla motokuryeler için uygulanan puanlama sistemi derhal kaldırılsın!
5. Tüm motokuryelerin sendikal haklara erişimi sağlansın!
6. Motokuryelik tehlikeli işler statüsüne alınsın!

DÜNYA

Max Zirngast

Avusturya siyasi krize yuvarlanırken halkçı bir seçeneğe ihtiyaç ortaya çıkıyor.

Avusturya: önceden belirlenen bir fiyaskonun kroniği

Kurz'dan önce ÖVP kendi çelişkilerinin içinde debeleniyordu. Geleneksel olarak federal bir parti ve eyalet başkanları ve çeşitli çıkar klikleri epey güçlü. Kurz başarılı olduğu müddetçe o klikler susmayı tercih ettiler, fakat krizler çoğalınca ve başarı eksilince tekrardan baş gösterdiler.

1982'den bu yana Almanya'da Kohl, Schröder ve Merkel ile birlikte toplam üç şansölye vardı. Bugünlerde bunlara büyük ihtimalle Olaf Scholz eklenecek. Avusturya'da ise 6 Aralık itibariyle Karl Nehammer, 9 Ekim'den bu yana üçüncü, 2000 yılından bu yana ise dokuzuncu başbakan oldu.

Parti içi darbe ve devlete şok terapisi

Elbette siyasi sistemin istikrarı başbakan sayısı ile tek başına belirlenmez. Fakat Avusturya gitgide derin bir siyasi krize doğru yuvarlanıyor. Peki, buraya nasıl geldik? Topyekûn olarak söylenebilir ki, Sebastian Kurz'un yönetim yılları sürekli kriz yıllarıydı. Ki bu kısmen "planlı" idi. Epey genç yaştaki Kurz, 2017 yılında kendi partisinde (Halk Partisi, ÖVP) darbe yaparak parti başkanı oldu ve sonrasında faşizan FPÖ ile koalisyon kurarak başbakan oldu. Parti'nin rengi ve ismi değiştirildi, her şey Kurz'un liderliğine göre dizayn edildi.
Kurz bu hamleleri büyük sermayenin isteklerini yerine getirmek üzere yaptı, böylece sermayeyi arkasına aldı. Avusturya'nın ikinci dünya savaşı ardından oluşturulan iki partili (ÖVP ve Sosyal Demokrasi) korporatist refah devleti kemikleşmişti ve meşruiyet üretmekte zorlanıyordu. İki büyük partinin oyları yüzde 30'un altına, hatta bazen yüzde 25'in altına düşüyordu. Kurz başkanlığının varlık sebebi bu sisteme bir şok terapisini uygulayıp, otoriter neoliberal bir sistem kurmaktı. Toplumsal rıza, özellikle de ırkçılık, yoksullarla işsizlere pompalanan şovenizm ile üretildi. Sosyal sigortadan iş gününe kadar sermayenin istekleri doğrultusunda yasalar geçirildi.
FPÖ ile hükümet 2019 sözde İbiza skandalı ile sona erdi. Başbakan yardımcısı ve FPÖ başkanı Strache İbiza'da bir villada alkollü bir şekilde sözde bir Rus oligarkla konuşarak, kendisine devlet ihaleleri vermeyi ve medyayı satın alarak kontrol altına almayı vaat ederken yaptığı bu görüşme kayıt altına alındı ve Kurz böylece tuzağa düştü.
Ardından hükümet düştü ve Kurz toparlanıp birkaç ay sonra seçimleri açık arayla kazandı. Bu sefer Yeşillerle bir hükümet kurarak esnekliğini gösterdi, fakat bu esneklik hep büyük sermayenin isteği doğrultusundaydı. İklim krizi artık inkâr edilemez bir gerçekti ve sermaye fosil kapitalizme ikame politikalar üretmek ya da en azından ek olan alanlara yönelmek zorundaydı.

Ayrıca Yeşiller kimi konularda (göçmenlik, kadın, LGBTİ+) her ne kadar sol ya da liberal bir yerden konuşsa da, geleneksel olarak devlet partisi değildir. Yani "eski" kemikleşmiş aygıtlarda pek varlık göstermeyen ve o yüzden refah devletinin kalıntılarını korumaya da çok önem vermeyen bir parti. Eğitimli küçük burjuvaziyi temsil ederek yeterince "yeşile" boyandıkları zaman sermayenin çıkarına uyum sağlayabilirler.

Kurz'un son ayları

Elbette Kurz-Yeşiller koalisyon hükümeti ilk birkaç ay dışında pandemi zamanlarında faaliyet gösterdi ve bunlar zaten olağanüstü durumlardı.
Genel bir bakışla söylenebilir ki pandemi yönetiminde hükümet epey kötü bir sınav verdi. Pandeminin sona ermek üzere olduğu sürekli söylendi. Önlem almakta her defasında geç kalındı. Kararsız ve iletişimde yetersiz kalınarak halkın güveni yitirildi. Son kamuoyu yoklamalarına göre halkın yüzde 75'i pandemi konusunda hükümete güvenmiyor.
Hızlı sonun gelişmesinde bu durum bir rol oynamış olabilir. 2021 Ekim başında uzun zamandır süren soruşturmalar sonunda sadece Kurz'un etrafındakilere değil, Kurz'a da dokunulmuş olundu. İbiza skandalı ve ÖVP ve FPÖ'nün üst düzey devlet yetkilileri ve kısmen devletin kontrolünde olan şirketlerin yönetim kurulu kalemlerine dair yaptığı anlaşmalar üzerine yürütülen soruşturmalar kapsamında Kurz'a yakın olan bir ismin telefon yazışmaları savcılığın eline geçti.
O yazışmalardan başlanarak Kurz ve çevresinin parti içi darbeyi ve başbakanlığı nasıl planladıkları ortaya çıkarıldı. İhtilas, yolsuzluk gibi suçlamalar ortadayken henüz hukuki bir yargı mevcut değil elbette. Fakat kamunun bilgisine sunulan kimi vakalar siyaseten kabul edilir değildi. Kurz ve çevresi sahte anketler yayınlatarak bunun üzerinden siyaset yürüttüler, kendi parti "dostları" hakkında küfür kullanarak konuştular, vs.
Birkaç gün direndikten sonra, Kurz istifa etti ve onun çizgisinde olan Dışişleri Bakanı Alexander Schallenberg başbakanlığa getirildi. Kurz ise parti başkanlığından istifa etmedi ve mecliste grup başkan vekilli olarak devam etti. Birçok yorumcu Schallenberg'in esasen Kurz'un kuklası olduğunu, görevi geçici olarak, Kurz geri dönene kadar yapacağını söyledi.

Kurz'un mirası

Kurz'dan geriye kalan nedir? Devlete şok terapisi kısmen başarılıydı; bu, refah devletini ve emekçilerin çıkarlarını savunan mekanizmaları daha da zayıflattı. Tıpkı Trump gibi bunu durmadan kriz halinde hatta kriz üreterek yaptı bunu. Medyaya ve devlet aygıtlarına zarar vererek, alışılagelmiş standartları çürüterek...

Fakat Kurz dönmedi (Söylemek gerekir ki: her ne kadar küçük olsa belki tekrardan dönme ihtimali hâlâ var). O vakadan iki ay sonra yeni doğan oğlunu öne sürerek tamamen politikadan çekileceğini söyledi. Ardından onun en yakınlarından ve hakkında da soruşturma yürütülen Maliye Bakanı Gernot Blümel de ikinci çocuğunu sebep göstererek istifa etti. Neticede bu iki istifa parti içi bir depremin ilk göstergeleriydi. Schallenberg de başbakanlıktan istifa edeceğini söyledi, başka bakanlar da çekildi. Neticede şu ana kadar içişler bakanı olan Nehammer parti başkanlığına ve başbakanlığına getirilecektir, Schallenberg dışişlerine dönecektir. Koalisyon partneri Yeşiller de bütün bu hamleleri onayladılar.
Kurz'dan önce ÖVP kendi çelişkilerinin içinde debeleniyordu. Geleneksel olarak federal bir parti ve eyalet başkanları ve çeşitli çıkar klikleri epey güçlü. Kurz başarılı olduğu müddetçe o klikler susmayı tercih ettiler, fakat krizler çoğalınca ve başarı eksilince tekrardan baş gösterdiler. ÖVP derin bir krizde ve nasıl bir yönelim içerisinde olacağını daha sonra göreceğiz. Yeni başbakan Kurz'a yakındı, fakat asıl gücü Niederösterreich eyalet örgütünden (ÖVP'nin en güçlü yerel örgütü) geliyor. Kurz'u tökezleten savcılardı, fakat onların nereden güç aldıkları bilmiyoruz.
Darbenin Kurz'un kendi partisinin kimi kliklerinden geldiğini saptamak pek uç bir yaklaşım olmaz.
Kurz'dan geriye kalan nedir? Devlete şok terapisi kısmen başarılıydı; bu, refah devletini ve emekçilerin çıkarlarını savunan mekanizmaları daha da zayıflattı.
Tıpkı Trump gibi bunu durmadan kriz halinde hatta kriz üreterek yaptı bunu.
Medyaya ve devlet aygıtlarına zarar vererek, alışılagelmiş standartları çürüterek...
Toplumdaki dayanışma duygularını tamamen zedeleyerek. Mirası da bu oldu.

Korku tünelinden çıkış

Son zamanlarda yaşananlardan sonra anketlere ne kadar güvenebiliriz ayrı bir mesele. Fakat ÖVP'nin düşüşü gerçektir. Her şeye rağmen, ÖVP toplumda en örgütlü partidir. Üye sayısı diğer partilerin toplam üye sayısından kat kat büyük. Avusturya'nın her kasabasında, her köyünde parti olarak ve partiye yakın ya da ona bağlı olan toplumsal örgütlenmelerle varlık gösteren tek güç. Şu an krizdeyse bile, onun gücü alternatif bir toplumsal örgütlenme geliştirilmeden kırılamaz.
Şu aralar, aslında tamamen etkisiz ve yönetim ve yönelim üzerine iç tartışmalara boğulmuş bir Sosyal Demokrasi olası bir seçimde birinci parti olabilir. 2019 skandallarından sonra paramparça olan faşizan FPÖ bu sene parti başkanı değişimiyle yeni bir yönelime girdi ve kaderini aşı karşıtlığına bağladı. Bu şekilde yüzde 20 ya da daha yükseklere çıkma olasılığı mevcut. Hükümetin pandemi yönetimi ne kadar kötü olursa, o kadar iyi bir sonuç elde edebilirler.
Kalan kısmıyla mahkemeler uğraşacak.
Yeşiller ve neoliberal NEOS partisi ekolojiye ve şeffaflığa kısmi önem veren daha liberal ve kentli burjuvaziyi ÖVP'nin elinden alma konusunda yarışıyor. Yeşiller hükümette kabuğunu soyundu, devlette henüz pek güçlü konum olmadan devlet partisi oldu.
Özetle demek oluyor ki, sol-halkçı bir çıkışa önderlik edebilecek bir siyasi aktör yok şu anda. Graz belediye seçimleri Komünist Parti'nin (KPÖ) birinci parti olması bizlere şunu gösterdi: Böyle bir güce ihtiyaç var, halkın böyle bir talebi var. Fakat KPÖ dâhil bunu ulusal seviyede yapabilecek kimse henüz yok. Şimdi kolları sıvama ve her şeye rağmen sakin ve istikrarlı böyle bir gücü inşa etme zamanıdır.

GENÇLİK

Dünya genelinde yükselen sağcı dalga, gençliğin düzene karşı öfkesini içermek için nefret söylemini öne çıkarıyor.

Sosyal medya, yeni sağ ve gençlik

Salt iktidar karşıtlığının "yeterli" olduğu bir cephe; yeni sağ gruplarının içeriye rahatça girip kendi fikirlerini yaygınlaştırmasında veya bu olmasa bile kendi fikirlerini bir şekilde söylemesine zemin hazırlıyor.

Berk Deniz

(...) *Devamı 1. sayfada*

Aslında burada bize ilk bakışta "ilginç gelen" kısım, bu argümanları üretenlerin, kendini "muhalif" tanımlayan gençler olması. "Z Kuşağı" olarak tanımlanan bu gençlerin iktidara karşı olduklarını herkesten duyduk; fakat toplumsal bir olayda hızlı bir biçimde iktidarın diliyle tepki vermeye başladılar.

Gerçeklik ters yüz edilirken

Alternatif bir alan sunan sosyal medya mecraları bir şekilde iktidarın söylemlerini tekrardan üretmeye başlıyor. Örnek olarak Amerika'da ve Brezilya'da ortaya çıkan bazı akımlar aslında erkeklerin ezildiğini hatta kadınların erkeklere göre toplum nezdinde oldukça avantajlı olduğunu iddia ediyor, LGBTİ+ bireylere nefret saçarak onları hedef gösteriyor. Bu durum Bolsonaro ve Trump gibi popülist sağ iktidarlar başa geldikçe toplumun daha çok kullandığı sosyal medya mecralarına da yayılmaya başladı. Aşı karşıtlığı, düz dünyacılık ve LGBTİ+ hakları düşmanlığı yaygın bir biçimde ve bir ideoloji temelinde yaygınlaşmaya devam ediyor. 2016 yılında Brezilya'da gerçekleşen darbede önemli rol alan sosyal medya hesaplarından biri şu anda oldukça popüler olan alternatif sağcı olarak tanımlanan bir gruba ait.

Türkiye'de durum

Bu durumun nedenini irdelemek aslında bizim için daha önemli. Ne oldu da son yıllarda adına "Alt-Right" dedikleri, ancak büyük oranda yeni faşizme eklemlenen hareket oldukça popülerleşti?

Türkiye üzerinden biraz konuşacak olursak örneğin her 8 Mart'ta kadınlara sosyal medya üzerinden nefret söyleminde bulunan –aynı zamanda bu kişiler kendilerini iktidara muhalif olarak görmekte- ama bunu "İslamcı bir dille veya iktidar ağzı ile yapmayıp" doğrudan mizojiniyi temel alan bir dille gerçekleştiriyorlar.
Salt iktidar karşıtlığının "yeterli" olduğu bir cephe; bu grupların içeriye rahatça girip kendi fikirlerini yaygınlaştırmasında veya bu olmasa bile kendi fikirlerini bir şekilde söylemesine zemin hazırlıyor.

Liseli gençliğin alternatifleri

Peki, bizler bu akım ile nasıl mücadele etmeliyiz? Öncelikle bu akımın aslında "internet kültürü" olarak ortaya çıktığını unutmamalıyız. Bu mecralarda bireyler kendilerinin toplumdan farklı bir birey olarak düşünüyor ve toplumun geri kalanını "henüz bazı şeylerin farkında olmayan" olarak görmeye başlıyor. Bizim burada özellikle liseli arkadaşlarımızın düzenin tekrar tesir ettiği ortamlardan çekip kendi alternatif bir kültürel ortamımızı yaratmamız gerekiyor. Bu kültürel ortam insanın kapitalist düzendeki bireysel davranışlarını törpüleyen ve bunlara ket vuran aynı zaman da ise topluluk olarak ortak üretim yapan bir yapı olmalı.Bu yapıyı kurabilirsek hem liseli hareketine bir eşik atlatmış oluruz hem de dijital ortamda gerçekleşen faşist ve nefret üreten ideolojilere de önemli bir darbe indirmiş oluruz.

Halk güçlerinin dinamik bileşeni gençlik

Halk güçlerinin bizim enerjimize ihtiyacı var, başı çekeceğiz, ipi göğüsleyeceğiz. Sermayenin parası varsa halkın da gençliği var!

Ali Çadırcı

Siyasal iktidarın bir süredir iç ve dış politikada sarsılıp zorlanmasının sonucunda toplumsal dinamiklerde ani ve tepkisel öfke patlamaları yaşanırken herkesin hiç olmadığı kadar siyasallaştığı görüldü. Gündelik yaşamın olağan kıpırtılarına kadar hâkim olan politik bakış yenilen yemeğin içilen suyun içine kadar dâhil oldu. İnsanlarda adeta üçüncü bir göz açıldı, ülke ahvalindeki kötü gidişatın kadir-i mutlak olamayacağına olan umutlar yeşermeye başladı.

Hesaplaşma ?

Peki iktidardaki bu çözülüşün halk güçlerinde nasıl bir karşılığı olacak? Birilerinin söylediği gibi hiçbir şey yokmuşçasına tüm acıları, yıkımları, yok oluşları unutarak helalleşerek konuyu kapatacak mıyız? Sandıktan sermayeyi temsil eden başka bir partiyi çıkartarak gelecek güzel günlere ulaşmış mı olacağız?

Öfke tohumları

Ülkeyi yeniden kuracağını söyleyen, mevcut siyasal iktidardan hesap sormayacağının sinyallerini vererek koltuğu en rahat ve yumuşak şekilde almaya çalışan restorasyon cephesini bilmem ama halk güçlerinde yıllardır birikmekte olup patlayacak yer arayan öfkenin hâkim olduğu aşikâr. 23 Kasım günü geçinemiyoruz diyenler sokaklarda yerini alarak da bunu göstermiş oldu.

Al birini vur ötekine

Halk güçleri arasında dinamizmi en yüksek yapı olan gençlerin hayallerine, yarın tasarlarına, iktidar bilinçlerine Restorasyon güçlerinin devlet geleneğini öyle ya da böyle devam ettirecek yapısı yeterli olacak mı, hiç sanmıyorum? Gençlik hareketi bataklığı kurutmak varken sinek avlamak istemeyecek kadar hareketli ve an'ın içinde teyakkuzda bekliyor. Geçinemiyoruz, barınamıyoruz diyerek ayağa kalkmış olan gençleri dingin ve sakin bir tavırla yerine oturtmak epey güç olacak! Onlar üfürüp dursunlar, devrisabık yapmayacağız herkesten helallik isteyeceğiz diyerek dünün yaşattıklarını belleklerinden çıkarmaya çalışsınlar. Bu hamlelerin alelade olmadığını, Restorasyon güçlerinin koltuklarını daha rahat devralmak için hamleler yapmaya çalıştığını gayet tabi biliyoruz.

Korkmayın gençler var

Ekonomik çöküşe karşı ilk ayağa kalkışın barınamıyoruz diyerek artan kira ve yurt fiyatlarına isyan eden üniversitelilerden geldiğini biliyoruz. Toplumsal tabanı idare etmek için zor aygıtından başka bir aygıtı kalmayan iktidar güçleri üniversiteliler karşısında ne yapacağını bilememişti. Halk güçleri ise üniversitelileri haklı bularak destek vermiş, siyasal iktidar rıza üretme noktasında tekrar ve tekrar sınıfta kalmıştı. Gençliğin içinden, geçinemeyenlerin barınamayanların arasından sesleniyoruz. Dün nasıl siyasetin nabzını sokakta tuttuysak yarın da aynısını yapacağız. Halk güçlerinin bizim enerjimize ihtiyacı var, başı çekeceğiz, ipi göğüsleyeceğiz. Sermayenin parası varsa halkın da gençliği var!

Yoksulluk derinleşiyor, gençler geçinemiyor

Ekonomik kriz bu kadar derinleşmişken, gençlerin "Artık yeter!" çığlıkları bu kadar yüksek çıkıyorken yapılması gerekenler bellidir.

Umut Özşimşek

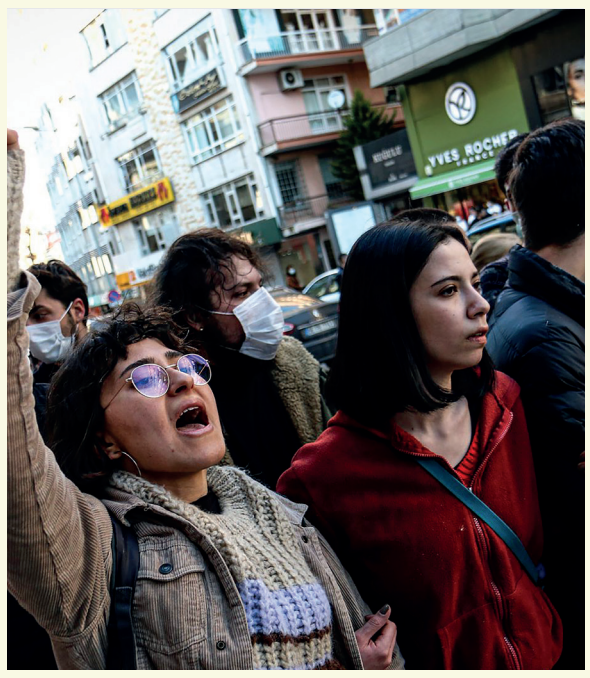

Yeni dönem genç
Her gün derinleşen krizlerin bedelini emekçi halklara, gençlere, kadınlara ödetmeye çalışıyorlar. Ev kiralarına yapılan zamlardan tutalım ulaşıma yapılan zamlara, aldığımız bursların/kredilerin yetersizliğinden tutalım her gün yapılan elektrik ve doğalgaz zamlarına. Geçinememe çığlıkları büyüyor, gençler barınamıyor, temel haklarına erişemiyor.
Gençlere, Türk Lirası her gün değer kaybederken okurken çalışmanın bir zorunluluk haline geldiğini gösteriyorlar. Türk Lirası değer kaybettikçe aldığımız 650 TL'nin değeri gitgide düşüyor. Bırakalım sosyal bir yaşamı şu anda bir üniversite öğrencisi geçim sıkıntısı yüzünden derslerine gitmekte bile zorluk çeker oldu.

Sermayeye peşkeş, öğrenciye ölüm

İki yıl önce geçinemediği ve iş bulamadığı için intihar eden İstanbul Üniversitesi öğrencisi Hakan Taşdemir'i hatırlayalım. Geçen yıl yemekhane kartında bir lira kaldığını ve yemek bile yiyemediğini söyleyerek intihar eden İstanbul Üniversitesi öğrencisi Sibel Ünli'yi hatırlayalım. 18 yaşında bir kargo firmasında çalışan ve intihar etmeden önce 'bir ev, bir araba için mi çalışacağım onlarca yıl?' deyip intihar eden Furkan Celep'i hatırlayalım. Bu hikâyelerin ortak bir özelliği var o da geçinememe ve yoksulluk.
Gençlere, emekçilere yoksulluk reva görülürken Demirören Medya Grubu gibi Türkiye'nin sermaye grupları aldıkları 'kredileri' geri ödemiyorlar. Ziraat bankası, KYK kredilerini affetmeden geri alırken Demirören'in kredi borcunu ödememesine göz yumuyor. Ülkeye giren uyuşturucu maddeler yoksul mahallelere parazlanırken uyuşturucu kaçakçıları zenginliklerine zenginlik katıyor.

İşsizlik kaderimiz değil!

İşsizlik bu kadar fazlalaşıyorken gençler bu işsizlik furyasının dışında değil elbet ki. Genç işsizlik oranı her geçen gün biraz daha artıyor, gençlere "İş beğenmiyorsunuz" diyen İŞKUR temsilcileri ya sarayın renkli dünyasının dışına çıkmaktan korkuyorlar ya da "Ne iş olursa yaparım" diyecek kadar çaresiz gençlerden bir haber gözükmek istiyorlar.
Kiralara yapılan fahiş zamlardan tutalım kırtasiye ürünlerine yapılan zamlara hepsi bir bütün olarak gençliğin artık yaşamının ne kadar sıkışık bir düzleme çekildiğinin kanıtıdır.

Gidişatı durdurabiliriz

Ülkenin hali böyleyken, ekonomik kriz bu kadar derinleşmişken, gençlerin "Artık yeter!" çığlıkları bu kadar yüksek çıkıyorken yapılması gerekenler bellidir. Ekonomik krizin bedeli emekçi halklara, gençlere değil sermayenin sırtına yüklenmelidir. Eğer illa yeni vergi çıkarılmak isteniyorsa o verginin adı ve cismi "Servet vergisi" olmalıdır. Üniversiteli gençlerin burslarına zam yapılsın. Okurken geçim sıkıntısına takılmadığımız sosyal yaşamın var olabileceği bir düzen mümkün.
Neoliberal krizin geldiği bugünkü konumda barınma, beslenme ve ulaşım gibi temel ihtiyaçların zor ulaşılabildiğini görüyoruz ve bunların temel ihtiyaç olduğunu, kolay ulaşılabilmesi gerektiğini söylüyoruz. Geçinemediğimiz için intihar etmek bizim fıtratımız değil; bizlere çizilen bu profile karşı kendi geleceğimizi elimize alabiliriz. Yoksulluğun karşısında daha eşit, adil ve özgür bir dünyayı mümkün kılabiliriz.

KADIN

Kadınların direnişi eşikler aşarak büyümeye devam ediyor.

Faşizmin inşa süreci ve amaç olarak şiddet

Erkek şiddetinin önü tamamen açılıyor. Erkekliğin en aşağılık biçimleri, en kaba halleri ortaya dökülüyor. Adeta kadınlara savaş açılmış durumda.

Cemile Baklacı

Faşist inşa sürecinde toplumsal yapının, rejime uygun müdahalelerle şekillendirilmesi gerekir. İktidar güçleri de toplumsal yapıyı, sermaye çıkarlarına uygun, siyasal İslam ideolojisiyle uyumlu, heteroseksist, ırkçı, Türk, erkek ve Sünni formda, muhafazakârlaşma politikalarıyla özel olarak inşa ediyor.
Millet vurgusu ile tektipleştirilmiş toplum, bunun sürekliliğini sağlayacak olan geleneksel aile ve bu aileyi kuracak olan "makbul kadın" hem söylemsel düzeyde hem de politika düzleminde kurulmak isteniyor.

Güç fetişizmi

Devlet tarafından paramiliter güçlerin oluşumu destekleniyor ve önü açılıyor.
Diyanet de ideolojik baskı aygıtlarından en öne çıkarılan ve iktidarın yürütme araçlarından biri haline gelmiş durumda. Bütçesi birçok bakanlıktan kat kat fazla. Toplumsal her konuda, eğitimden, sağlığa, politikaya, ekonomiye dair söylem üretiyor.
Kadınların nasıl davranması gerektiği, "İyi aile babası" ve "anne" olmanın muhafazakâr çerçevedeki "inceliklerinin", kadını hane içinde tutmanın "gerekliliğinin", milli ahlak ve değerlere uygun anne olma öğretileri diyanetin temel iş kalemleri içinde.
Aile büroları neredeyse Türkiye'nin tüm ilçelerinde kurulmuş durumda. Protokoldeki yeri ise, cumhurbaşkanlığının hemen yanında konumlandırılıyor.
Güç fetişizmi faşistleşme sürecinin bir diğer özelliği. Sıradan insanların düzene olan hıncını, öfkesini, düzeni değiştiremediği ölçüde faşist hiyerarşide aşağı gördüğü kişilere yönlendirmesi. Bu yöneliş ataerkil sistem koşullarında erkeklerin öfkesini, kadınlara, çocuklara, hayvanlara yöneltmesinin alt zeminini sağlıyor. Siyasi iktidar alanı da bu zemini her anlamda besliyor. Adalet sisteminden, kamusal politikalara medyasından güvenlik güçlerine kadar bu güç fetişizmi ve şiddet biçimiyle besleniyor.
Faşizmin kurumsallaşma süreci tamamlanmış durumda değil. Kadın hareketi tam da böyle bir süreçte oluşturduğu direniş odağı ile faşizmin kurumsallaşma hamlelerini sıkıştıran en önemli dinamiklerden biri.

Bu bir savaş

Geçtiğimiz haftalarda sokakta rastgele seçtiği Başak Cengiz'i, samuray kılıcı ile öldürülen Can Göktuğ Boz'un ifadesinde, "savunmasız ve zayıf gördüğüm için bir kadını seçtim" demesi bu süreci çarpıcı şekilde ortaya koyuyor.
Erkek şiddetinin önü tamamen açılıyor. Erkekliğin en aşağılık biçimleri, en kaba halleri ortaya dökülüyor.
Adeta kadınlara savaş açılmış durumda. Bu savaş, devletin yargısı ile polisi ile destekleniyor. Evde ve kamusal hayatta kadınlar, erkek şiddeti ile tehdit edilerek, kendilerine biçilen rollerin içine hapsedilmek isteniyor. Kadın mücadelesi, kendilerine reva görülen şiddet sarmalına karşı müthiş bir direngenlik ve politikleşmeyle sürüyor.

Kadınlar 25 Kasım'da önemli bir eşik daha aştı

25 Kasım eylemleri bir kez daha gösterdi ki; kadın direnişi önümüzdeki sürecin de en önemli belirleyenlerinden biri olacaktır.

Arzu Küçük

İktidarın kadın düşmanı politikalarına karşı sürekli sokaklarda olan, her 8 Mart'ta, 25 Kasım'da sokakları direniş alanına çeviren kadınlar, direnişlerinden çok şey öğrendiler, önemli deneyimlerin içerisinden biriktirerek çıktılar.

Her direniş, kadın hareketine yeni bir eşik aştırdı. Kadınların, iktidar koalisyonu ve devlet aygıtlarının kadın düşmanlığıyla nasıl yoğrulduğunu görmelerini sağladı. Kadınların sokağı etkin kullanması, faşist hegemonyanın günlük hayata nüfuz etmesinin önündeki engellerden biri oldu. İktidarın kadın düşmanı her hamlesi erkek şiddetini daha da derinleştirirken kadınlarda muazzam bir isyan dalgası yaratıyor. İktidar koalisyonunun ise kurguladığı faşist rejimi kurumsallaştırabilmek için kadınları teslim almaktan başka çaresi yok.

Bu bağlamda büyük bir gerilimi göze alarak aldığı İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararı, erkek şiddetinin önünü tamamen açtı. İktidar koalisyonuna gerekli cevabı sokakları zapt ederek veren kadınlar, muazzam bir isyan ve politikleşme dalgası içindeler.

1 Temmuz'dan 25 Kasım'a

1 Temmuz'da İstanbul sözleşmesini savunmak için sokaklara çıkan kadınlar önceki direnişlerini de aşan bir dirayetle ülkenin dört bir yanında mücadele ettiler. Devlet şiddetine karşı birbirlerini savundular, barikatları yıkıp geçtiler.
Bu eylemle iktidarın örmeye çalıştığı korku duvarı aşılmış oldu. Meşruiyet krizi derinleşti. Aradan geçen 5 aya yakın sürede iktidar koalisyonunun politikalarından ve İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararından güç alan erkek şiddetinin her zamankinden daha pervasızca sokaklarda, evlerde, işyerlerinde olması tam da bu sebepten.

Kadınların öfkesi daha güçlü

Bunu son 25 Kasım eylemlerinde çok net gördük. Onlarca ilde sokaklara çıkan kadınlar, taşıdıkları dövizlerle, attıkları sloganlarla, meydanları dolduran kahkahalarıyla, devlet şiddetine karşı gösterdikleri direnişle bir kez daha nasıl bir güç biriktirdiklerini gösterdiler.
Birçok ildeki eylemde karşılarına dikilen polis şiddetine soğukkanlılık ve öfkeyle karşı durdular. İktidarın kadın düşmanı politikalarını ve önünü açtığı erkek şiddetini teşhir ettiler. Derinleşerek dayanılmaz hale gelen yoksulluğa ve sömürüye karşı seslerini yükselttiler.
1 Temmuz'da aşılan eşik 25 Kasım eylemlerinde kendini daha güçlü şekilde otaya koydu. Yaratılmak istenen korku iklimini dağıtan kadın direnişi, diğer toplumsal muhalefet dinamiklerinin de önünü açıyor. Bugün iktidarın çöküşüne şahitlik ettiğimiz süreçte kadın direnişinin önemli bir payı var. Kadın hareketinin üzerinde yükseldiği meşru zemin, iktidar koalisyonunun kendi kitlesi içindeki kadınlar nezdinde de meşruiyetini zedeliyor.
Açlığın, yoksulluğun, işsizliğin, sömürünün korkunç boyutlara ulaştığı mevcut durumda halkın öfkesi bu kadar güçlenmişken; kadın hareketinin sokakta olmasının önemi büyük.
25 Kasım eylemleri bir kez daha gösterdi ki; kadın direnişi önümüzdeki sürecin de en önemli belirleyenlerinden biri olacaktır.

Ekonomik kriz, rantçı politikalar ve bütçe

Kadınların bireysel olarak güvenceye ulaşabilmelerinin önü açılmalı herkes için temel gelir, sosyal güvence, güvenceli iş sağlanmalıdır.

Ezgi Gürer

Döviz kurundaki yükselişin tetiklediği enflasyon, maaşları durmadan eritiyor.

Elektriğe, doğalgaza, market ve pazardaki temel ihtiyaçlara yapılan zamlarla birlikte Kasım 2021 verilerine baktığımızda açlık sınırı mevcut asgari ücretin 1.078 TL daha üzerine çıkmışken milyonlarca kadın, asgari ücretin bile çok altında çalışmak zorunda bırakılıyor.

İktidar koalisyonunun kadın düşmanı politikaları, kadınların görünmeyen emeğini aile içinde, yoksulluğu dengeleyici bir araç olarak kullanmaya çalışırken, patriyarkal ön kabuller ve erkek şiddeti ile çaresiz bırakmaya çalıştığı kadınların uzun saatler kayıt dışı, güvencesiz ve esnek işlerde emeğini çok ucuza sermayenin kullanımına açıyor.

Kamusal alanın sadece yüzde 28,7'sinde kadınlar çalışıyor, genç kadın işsizliği ise yüzde 55.

AKP son on yılda sermayeye 128 kere vergi indirimi yapmış ve sermaye lehine feragat ettiği bu milyarlarca liralık meblağı emekçilerin maaşlarından ve halkın zaruri ihtiyaçlarından aldığı vergilerle kapatma yoluna gitmiştir. İktidar koalisyonunun sınıfsal tercihi olan bu durum; ancak örgütlü mücadeleyle değişebilir.

Bütçeden kadına 5,63 TL

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 15 Ekim 2021 tarihinde 2022 bütçesini 1 trilyon 750 milyar 957 milyon lira olarak basına sunarken "sağlıktan eğitime, ulaştırmadan ekonomiye, kadınların güçlendirilmesinden sosyal yardımlara kadar her alanda somut ve dinamik politikalar" uygulayacaklarını vaat etmişti.
Bütçeye baktığımızda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bütçenin sadece yüzde 3,7'si ayrılıyor, ayrılan bütçeden de her kadına sadece 22,5 lira düşüyor. Yüzde 75'i ise çalışan gideri olarak hesaplanıyor. Aslında devletin bütçesinden kadınlara 5,63 lira ayrıldığı ortaya çıkıyor.
Öte yandan ismindeki kadın ibaresinin dahi çıkarılarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na dönüştürülmüş bir bakanlığın bütçesinin kadınları güçlendirmek için kullanılmayacağı da aşikâr.

Herkes için gelir güvencesi

2020'nin başlarında başlayan pandemi döneminde ve yoksulluğun her geçen gün derinleştiği bu dönemde sosyal yardım miktarı 572 lirayken yeni bütçe ile 414 liraya indirildi. Kadınlar yoksulluk-şiddet-emek sömürüsü üçgeninde hayatta kalmaya çalışıyor. Bunun karşısında CHP'nin kadın yoksulluğunun çözümüne yönelik vaatlerinde yer alan; "Aile Destekleri Sigortası ve Ev Kadınlarına Güvence"nin de kadın özgürlüğünün önündeki engellerden biri olacağı açık. Kadınların evli veya bekâr bireysel olarak güçlendirilmesi gerekirken Aile Sigortası kapsamına alınmaları kadınları değil şiddet cenderesine dönüşmüş aileleri güçlendirecektir. Kadınların görünmeyen emekten özgürleşmemesiyle patriyarkal sömürü bir nevi devlet güvencesine alınmış olacaktır.
Kadınların bireysel olarak güvenceye ulaşabilmelerinin önü açılmalıdır. Bunun için cinsiyet eşitliği sağlanarak ev içi işlerin eşit bölüşümü, çocuk, hasta ve yaşlı bakımının devlet tarafından üstlenilmesi, vergi adaletinin sağlanması gibi uygulamalar hayata geçirilmelidir. Herkes için temel gelir, sosyal güvence, güvenceli iş sağlanmalıdır. Bunun için devlet bütçesinin önemli bir bölümünün sermaye için değil kadınlar, çocuklar ve emekçiler için harcanması gerekir.

EKOLOJİ

İklim krizine, ekolojik yıkıma karşı mücadele büyüyor.

İstanbul'daki kentsel mücadelenin düşündürdükleri

Kullanım değeri temelindeki kenti talep etmek, onu kolektif biçimde yeniden üretmenin imkânlarını deneyimlemek söz konusu olan.

Ayça Yüksel

Kent hakkı kavramı, kentsel toplumsal hareketleri tüm farklılıklarına rağmen ortak bir talep altında toplayabilme iddiası üzerinden ele alınıyor. Türkiye'de en çok Gezi direnişi esnasında ve sonrasında tartışıldığı söylenebilir. Gazhane'den Haydarpaşa'ya ve Validebağ'a, AKM'den Emek Sinması'na,Galataport'tan-Haliç'e,Tarlabaşı'ndan-Fikirtepe'yeçoğalan direniş noktalarından geçtik. Kentsel mekânı politik bir mecra ve konu edinen bu mücadelelerin artışı,neoliberal sermaye hareketlerinin, sisteme içkin olan çitleme girişimleriyle ilişkilenmektedir. AKP iktidarının mega projeler ve girişimci belediyecilik politikaları süreci daha da şiddetlendirmiştir. Neticede İstanbul, acımasız bir kentsel dönüşüm, soylulaştırma, mekânsal ayrışma sürecinden geçerek, adeta yıkımın norm haline geldiği, vinçlerle çevrili beton bir şehre dönüştü. Sadece kamusal mekânları tüketim ilişkilerine kaptırmakla kalmadık. Beraberinde hem bir belleksizleşme ve mülksüzleşme hem de ekolojik bir tahribat ortaya çıktı. Bu noktada belki de artık tartışmamız gereken fark'a rağmen bir arada, kolektif ve dayanışma temelli bir kentin yaratımının nasıl olacağıdır.

Kararlı kentsel mücadeleler

Günümüzde kararlılığını sürdüren kentsel mücadeleler arasında, Haydarpaşa ve Validebağ direnişleri ilk akla gelenlerden. Yakın süreçte Fenerbahçe ve Kalamış Dayanışması da bu zincire eklemlendi. Haydarpaşa Dayanışması, 2005'ten beri Gar'ı hiç bırakmadı. Aktivistler her pazar günü 13'te Gar nöbetlerini gerçekleştirmeyi sürdürüyor. Validebağ'da yapılmak istenen sözde "yenilemeye" karşı, mahalle sakinleri sürekli teyakkuzda. Kalamış'ta -sonuç ne olursa olsun- bulunduğumuz döneme göre dikkat çekici bir itiraz yükseldi. Bu direnişler, şehrin sayılı kamusal mekânlarını, her şeye rağmen yaşatmaya çabalıyor. Yani kent hakkının işaret ettiği gibi: Kullanım değeri temelindeki kenti talep etmek, onu kolektif biçimde yeniden üretmenin imkânlarını deneyimlemek söz konusu olan. Alternatif politik tahayyüllerin ancak mekânda yerleşerek, mekânı yeniden üreterek varlık kazanabileceğini söyleyen Henri Lefebvre'in sesine kulak verebiliriz. Üstelik insan-doğa, kır-kent gibi ikili ayrımları sürdürmekten imtina eden, kentin insanmerkezci çehresini sorgulayan bir tahayyüle de muhtacız. Kentte özgürce, güven içinde ve şiddete maruz kalmadan yaşamak; temiz gıdaya, sağlıklı bir konuta, ulaşım olanaklarına, eğitime ve kültürel hayata erişebilmek; evde, iş yerinde ve mücadele mekânında ayrımcılığa uğramadan eşit koşullara sahip olmak ve doğadan izole edilmemiş bir ortamda vakit geçirmek herkesin hakkı. Bugün kent, emek ve ekoloji mücadeleleri ile feminist hareket tam da bunların mücadelesini vermiyor mu?

Kısacası kenti savunmanın yanında, aynı zamanda kenti değiştirmek için mücadele ediliyor.

Bu sebeple Haydarpaşa'ya, Validebağ'a, Kalamış Parkı'na -ve daha nicesine- kendimizi sorumlu hissetmek ve şehri mülkiyetten, tüketim ilişkilerinden farklı biçimde sahiplenmenin yollarını icat etmek durumundayız.

Gıda hakkı insan hakkı

Tartışmasız herkesin güvenli, yeterli, sağlıklı gıdaya erişimi bir haktır.

S. Özgür

Birbirini besleyen ve büyüten çoklu kriz ortamının farklı yansımaları ile karşı karşıyayız. Bu krizler sarmalında hayatta kalmak ayrıca bir emek ve enerji gerektirir oldu. Aşırı iklim olaylarının sonuçlarından biri olan lodos fırtınasında gördüğümüz gibi.

Emek ve doğa sömürüsü üzerine yükselen kapitalizmin yarattığı krizler, yaşam için gerekli en temel ihtiyaçlar su ve gıdaya erişimi zorlaştırıyor.

Beslenme, canlıların en temel ortak ihtiyaçlarından biridir. Tartışmasız herkesin güvenli, yeterli, sağlıklı gıdaya erişimi bir haktır. Ancak gıdanın eşitsiz dağılımdan, piyasalaştırılıp kar nesnesi haline getirilmesine kadar her adımda bu hakkın çiğnendiğini görüyoruz.

Artan gıda enflasyonu, gıda alım gücünün düşmesi gibi ekonomik boyut ile gıda üretimindeki sorunlar, iklim krizi, tarım politikaları gibi ekolojik boyut iç içe geçerek gıda krizini besleyip büyütüyor.

Artan sıcaklıklar ve karbondioksit miktarı, toprağın karbon tutma kapasitesinin değişimi,mevsim değişimleri, kuraklık gıda üretimini zorlaştırıyor, verimi düşürüyor. Buna yanlış tarım politikaları eklenince de besleyici, sağlık için tehdit oluşturmayan sağlıklı gıdaya erişim imkânsız hale geliyor. Bir yanda açlık ya da yetersiz beslenme diğer yanda obezite sorunları baş gösteriyor.

Sermayeye göre tarım politikaları

Tarım politikalarını belirleyen gıda tekelleri, gıdayı metalaştırıp piyasalaştırıyor, tarımı endüstrileştiriyor. Kullanılan suni gübreler, tarım ilaçları daha doğrusu tarım zehirleri, genetiği değiştirilmiş tohumlar,tek tip ürün yetiştirme,toprağın ve suyun kirlenmesine, toprağın verimsizleşmesine sebep oluyor. Sermaye ihtiyacı baz alınarak yapılan tarım uygulamalarının açmazları büyüdükçe büyüyor, krize dönüşüyor. Hem insan sağlığında hem de doğa da ciddi tahribatlara yol açıyor.

Verimli tarım arazilerine yapılan inşaatlar, kurulan oteller, hayvancılık ve biyoyakıt üretimi için kullanılan alanlar, 3. Havalimanı gibi mega projelerde yok edilen alanlar tarım arazilerini azaltıyor. Bu da gıda üretim miktarını etkiliyor. Peki üretilen gıda nüfusa yetmediği için mi açlık baş gösteriyor?

Gıda krizi nüfus sorunu mudur?

Üretilen gıda miktarının şimdiki nüfusun ihtiyacının üstünde olduğunu belirtmek gerekir. Ancak bu gıdaya ulaşamayan büyük bir kesim var. Her yıl üretilen gıdanın büyük bir kısmı sofraya ulaşmıyor. Bunun yanında çöplere atılan gıdalar, gıdaların eşitsiz dağıtımı gıdaya erişimi zorlaştırıyor. O halde gıdanın üretiminden tüketimine kadar bilinçli hareket edilmesinin gerekliliği önem kazanıyor.

Gıda egemenliği

Gıda krizinin çözümünde, yerel üretime önem veren, insanların ihtiyacı için doğa ile uyum içinde gıda üreten, üretici ile tüketici arasındaki mesafeyi kısaltan alternatif bir gıda ve tarım sistemine ihtiyaç var. Yani kısaca çözüm için sağlıklı ve sürdürülebilir gıda üretimini merkezine alan, gıda egemenliği esastır.

Paris'ten Glasgow'a yalanlar ve imkânlar

Özetle kapitalist sistemin üretim-tüketim ilişkilerine yönelik köklü müdahaleler gerçekleşmediği sürece iklim krizini, büyümekte olan çoklu ekolojik yıkım sürecini tersine çeviremeyiz.

Utku Şahin

26.BM İklim Değişikliği Konferansı 31 Ekim-12 Kasım tarihleri arasında İskoçya'nın Glasgow kentinde gerçekleşti. Dünyanın tüm ülkelerinden temsilcilerin katıldığı bu büyüklükte bir yan yana geliş en son 2016 yılında Paris İklim Zirvesi'nde gerçekleşmişti. Paris İklim Zirvesi'yle ortaya çıkan anlaşmaya 191 ülke taraf olmuştu. Paris Anlaşması kararlarına göre, küresel ortalama sıcaklık artışı 2 derece ile sınırlı tutulmalı, 1.5°C seviyesinde tutmak için çaba harcanmalıydı. Eğer sıcaklık artışı belirlenen sınırı geçerse, iklim değişikliğinin yıkıcı etkileri büyüyecek. Bilim insanlarının tahminlerine göre, sermaye güçleri karbon nötr durumunu gerçekleştirse dahi iklim değişikliğini durdurmak mümkün değil. Özetle kapitalist sistemin üretim-tüketim ilişkilerine yönelik köklü müdahaleler gerçekleşmediği sürece iklim krizini, büyümekte olan çoklu ekolojik yıkım sürecini tersine çeviremeyiz. Yayınlanan IPCC raporu, sermaye temsilcisi olan devletlerin iklim krizini durduramayacağını teyit etmiş oldu. Bu rapora göre, iklim krizinde büyük etkisi olan OECD ülkelerinin tamamı emisyon değerlerini azaltmak yerine arttırmış.

Bu tür zirvelerde sermaye güçleri kapitalizm-doğa çelişkisini gizleyen bir biçimde, sistem üzerinde yapılacak kısmi revizyon süreçleri ile gezegenin yıkım sürecini durdurabileceklerini iddia ediyorlar.

Glasgow'da çıkan kararlar

Glasgow buluşmasında da benzinli ve dizel araçlar yerine elektrikli araçların kullanımının yaygınlaşması, "yenilenebilir" enerji teknolojilerine yönelim gibi başlıklar öne çıktı. Ülkelerin bir kısmı kömür veya benzinden tamamen arınma hedeflerini ortaya koyarken, Çin ve Hindistan gibi dünyanın en büyük kömür tüketicileri ise kömür kullanımını sona erdirmek için herhangi bir taahhüt vermedi. Ülkelerin çeşitli beyanlarda bulunmasını teşvik eden bu uluslararası zirvenin yaptırım gücü ise tartışmalı.

Halkların iklim anlaşması

Pandemi ve iklim krizinin çoklu etkilerini yaşayan halklar, sermaye temsilcileri olan devletlerin yan yana gelişinin gezegene katkısı olmayacağını biliyorlar. COP26 toplantısı gündeme geldikten kısa bir süre sonra dünyanın pek çok ülkesinde, anti-kapitalist hareketler, sendikalar ve STK'lar bir araya gelmeye başladı. Türkiye'de de yansıması gerçekleşen COP26 koalisyonları kurularak, devletlerin değil, halkların iklim anlaşmasını imzalıyoruz süreci başladı. Resmi zirve gerçekleşirken, halklar kendi toplantılarını yaparak mücadele hedeflerini belirlediler. İklim krizine, ekolojik yıkıma karşı mücadele her geçen gün daha fazla enternasyonal bir nitelik kazanıyor. Bu niteliği güçlendirmenin, halkçı seçeneği büyütmenin zamanı.

ÇOCUK

Çocuk hakları, bir gün değil her gün gündem olmalı!

Çocuklar için, çocuklarla birlikte

Çocuk sorunu "yarına" bırakılmayacak kadar acil bir sorundur. Çünkü "çocukların fikirlerinin, renklerinin, hayallerinin" olmadığı bir toplum "eksik" bir toplum olacaktır.

Damla Şahin

Çocuk olmak ne kadar zor bu topraklarda?

Gönül isterdi ki Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki tüm hakların uygulandığı, denetlendiği ve bu maddelerin geliştirildiği bir ülkede yaşayalım. Ancak bırakın çocuk haklarını dillendirip, geliştirmeyi her geçen gün çocuklar için yaşam çok daha zor bir hale geliyor.

Cezasızlık karanlığı

Türkiye çocuk hakları açısından sınıfta kalmış bir ülke. Çocuğa karşı fiziksel, psikolojik şiddetten, istismara, çocuk işçiliğinden, çocuk evliliklere kadar birçok hak ihlali yaşanıyor. Devlet işine gelince "çocuk" dediği bu kesime yargı karşısında "yetişkin" gibi davranıyor. Yetişkinleri yargılamaya alışmış ve yetişkinlere göre oluşturulmuş yargı düzeni mağdur çocuğun ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Ve sonuç çocuklara yapılan hak ihlalleri genelde "cezasızlıkla" sonuçlanıyor.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin Dünya Çocuk Hakları Günü'nde açıkladığı raporda, 2011-2021 yılları arasında 228 çocuğun hayatını kaybettiği belirtildi. 228 çocuğun ölüm sebeplerine bakıldığında 64 çocuğun kolluk kuvvetleri

tarafından açılan ateş sonucu yaşamını yitirerek ilk sırada, 62 çocuğun ise bombalı saldırılar sonucu yaşamını yitirerek ikinci sırada yer aldığı görülmüştür. Çocukların yaşam hakkını en çok tehdit eden durumlardan birisi de zırhlı araçların sivil yerleşim alanlarında çok yoğun bir şekilde bulundurulması. Son yıllarda Kürt illerinde 16 çocuk zırhlı araçların ezmesi sonucu hayatını kaybetti. Şırnak'ta Miraç, Silopi'de 4 yaşında bir çocuk, Diyarbakır'da Efe… Yaya kurallarını ihlal ettikleri için kendi ölümlerinden kendileri sorumlu tutuldular hem de. Afyon'da 16 yaşında bir çocuk işçi… Patronundan 200 TL alacağını istemek için yanına gidiyor ve saatlerce demir sopalarla dayak yiyor. Yakın bir zamanda duruşması sonuçlandı. Şiddet uygulayan patronlara silahla yaralamadan 1 yıl 18 ay ve 3 yıl; saatlerce şiddet gören 16 yaşındaki çocuk işçiye ise "kullanım hırsızlığı" suçundan 2 yıl 1 ay. Patronundan kaçamadığı için suçlu bulunan bir çocuk daha. 2018'de Ağrı'da 4 yaşındaki Leyla Aydemir kayboluyor ve 18 gün sonra cesedi bulunuyor. Adli tıp raporuna göre cinsel istismara uğradığı ortaya çıkarılıyor. Amcasına "kasten öldürme" suçundan müebbet cezası veriliyor ve tutuksuz yargılanan 6 sanık ise delil yetersizliğinden serbest bırakılıyor. Çok kısa bir süre sonra yerel mahkemece müebbet cezası alan amca serbest bırakılıyor. Adli tıp raporu görmezden geliniyor. Çocuğu önceleyen bir yargıdan çok "kutsal aile kurumunu" önceleyen, yetişkinin korunduğu bir yargı ile karşı karşıyayız. Böyle bir yargı çocuğun üstün yararını nasıl gözetebilir?

Çocuk işçiliği yasaklansın

Ula Kerem. 13 yaşında, Suriyeli çocuk işçi. Mersin Akdeniz'de çalıştığı Unat Tarım narenciye paketleme fabrikasında boynundaki eşarbın makineye takılması sonucu hayatını kaybetti. Çocuklar gün geçtikçe daha ağır koşullarda çalışmak zorunda bırakılıyorlar.

Son yıllarda 600'e yakın çocuk iş cinayetinde hayatını kaybetti. Ve net olmamakla birlikte 3 milyona yakın çocuk işçi var ülkemizde.

Bunlar karşısında çocuk işçiliğinin yasaklanması, çocuk işçiliğiyle mücadeleye bütçe ayrılması en gür sesle dillendirmemiz gereken taleplerden. Bununla birlikte üzerine tartışıp talep etmemiz gereken bir konu da çocuk odaklı bütçe. Türkiye'de bütçe görüşmelerinde çocuklara ne kadar, nerelerde bütçe ayıldığını bilmiyoruz. Oysa çocuk yoksulluğunun bu kadar derin olduğu bir ülkede çocuk odaklı, çocuk dostu bir bütçe olmazsa olmaz.

Acil ihtiyaç: Bütünlüklü hak temelli çocuk politikası

Çocukların yaşam haklarının bile böylesine ihmal edildiği bir ülkede çocuk haklarının sözde kalmadığı, her alanda dillendirdiğimiz, takipçisi olduğumuz bir toplumu çocuklarla birlikte bugünden kurmak en "acil" ihtiyacımız. Çocuk sorunu "yarına" bırakılmayacak kadar acil bir sorundur. Çünkü "çocukların fikirlerinin, renklerinin, hayallerinin" olmadığı bir toplum "eksik" bir toplum olacaktır.

Toplumun her alanında, her durumda çocuğun odağa alındığı, çocuğa ve çocuk haklarına bütünsel bir bakışı temel alan ve ve hiç bir çocuğu dışarıda bırakmayacak, her tek çocuğu tüm yönleriyle kapsayarak kararların alındığı, hesap verebilir ve şeffaf, tüm ayrımcılıklarla mücadele eden, çocuğu her zaman dinlemeyi önemseyen, çocukların katılımına açık olan, her zaman çocuğun üstün yararını gözeten, çocukların kendilerini gerçekleştirmeleri için alan açan ve koruyan bütünlüklü hak temelli çocuk politikasını bugünden kurmak hepimizin sorumluluğudur.

Bütünlüklü hak temelli çocuk politikası çocukların haklarını korurken aynı zamanda onların eşit, özgür bir şekilde yaşamalarını, kendilerini gerçekleştirmelerini de sağlayacaktır.

Sadece çocuk hakları gününde değil her gün çocuklar için, çocuklarla birlikte gelecek güzel günlerin nüvelerini bugünden yeşertelim.

Çocukların eğitim hakkı ihlallerine bakış…

Tüm adımlarda çocuğun yüksek yararı gözetilmelidir. Hayata geçirilmeleri için eğitime yeterli bütçe ayrılmalıdır. Ancak bu biçimiyle eşit, özgür, bilimsel, laik ve anadilinde eğitimden bahsedebiliriz.

Esra Şener

Çocuk hakları arasında eğitim hakkı, diğer hakların bilinip kullanılmasında ve korunması için girişimlerde bulunulmasında kilit rol oynayan haklardan bir tanesi. Eğitim hakkı, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin (ÇHS) 28 ve 29. Maddesinde yer alır. Taraf devletlerin eğitim hakkını kabul ettiği ve fırsat eşitliğine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ancak, Türkiye'de nitelikli, eşit, kamusal ve parasız eğitime erişimin olmadığını uygulamaya konan eğitim politikalarından doğru net bir şekilde söyleyebiliriz.

Örneğin bilim insanlarının bütün eleştiri ve itirazlarına rağmen eğitimde 4+4+4 dayatması ile ülkemizde yaşanan "piyasa merkezli" ve "eğitimin dinselleştirilmesine" dayanan adımlar, eğitimde yaşanan nitelik kaybının en temel nedenleri arasındadır. Bu sisteme geçilmesi, kendiyle birlikte sayısız sorunu, ihlali de getirmiştir.

ÇHS, verilecek eğitimin çocuğun, insan haklarına, temel özgürlüklere, kendi ülkesinin ve diğer ülkelerin kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, doğal çevreye saygı duymasını ve hoşgörü, barış, eşitlik ve dostluk ruhuyla özgür bir toplumda yaşayabilme sorumluluğuyla yetiştirilmesini sağlaması gerektiğini belirtir. Ancak okullarında yaşanan bir olayı protesto ettikleri için disiplin cezası alarak ifade özgürlüklerini kullanamaz hale gelen çocukların, ÇHS'nin öngördüğü üzere insan haklarına saygılı yetiştirildiklerinden söz edilebilir mi?

Diğer yandan Türkiye'nin yüzde 17'sinin anadili Türkçe değil. Bu da Türkiye'de her çocuğun anadilinde eğitim hakkına ulaşamaması anlamına geliyor. Anadilinde eğitim almayan çocuklar hayata bir sıfır geride başlıyor. Burada, devletten beklenti öncelikle sözleşmede anadiliyle ilgili koyduğu çekinceleri kaldırması, ayrımcı olmayan, anadilinde, bilimsel ve parasız

örgün eğitimi tüm çocuklara sağlamasıdır.

Öte yandan, eğitimin piyasalara açılması sürecinin etkisiyle eğitim konusu ciddi sıkıntılarla karşılaşmıştır. Devlet okulları yatırım yapılmayarak "değersizleştirilmektedir." Böylece nitelikli eğitim beklentisi karşılanmayan vatandaş, devlet eliyle özel okullara ve özel dershanelere yönlendirilmektedir.

Pandemi süreci

Mart 2020'de başlayan salgın devam ediyor. Özellikle ülkemizde okullar uzun bir süre kapalı kaldı, çocuklar, eğitimciler ve bakımverenler uzaktan eğitim sürecine adapte olmaya çalıştı.

Bu süreçte karşı karşıya kalınan en büyük problem hâlihazırda var olan eşitsizliklerin görünür hale gelerek daha da artması, katlanarak çoğalması oldu. En fazla etkilenenler de yoksul, işçi sınıfından, engelli ve mülteci çocuklar oldular. EBA üzerinden yürütülen canlı derslere katılım, birçok okulda yaklaşık yüzde 20 dolaylarında kalmıştır. Uzaktan eğitime erişemeyen çocuk sayısı MEB'in açıkladığı rakama göre 4,5 milyon ki biz bunun daha fazla olduğunu biliyoruz.

2021 Eylül ayı itibariyle okullar maske ve dezenfektan dışında yeterli önlemler alınmadan açılmış, ne eğitime yeterli bir bütçe ayrılmış ne sınıflar seyreltilmiş ne de ders ve okul süreleri kısaltılmıştır. Yeterli temizlik personeli bulundurulmaması ve ek öğretmen ataması yapılmaması ise cabası.

Savaş, göç…

Yine savaş ve göç nedeniyle eğitimsiz kalan çocuklar var. Anlamını bilmedikleri ve onlara oyun gibi gelen çatışma ortamının içine itiliyorlar. Dünyada ya da ülkemizde devam eden çatışma ortamı ile ilgili sayısal veriler gösteriyor ki, savaşlarda askerden çok siviller ve çocuklar ölüyor. Ki burada çocukların yaşam hakkı, kâğıt üstünde kalmışken eğitim hakkının sağlandığını iddia etmek gerçekçi gözükmemektedir.

Son olarak…

Bütün bunların ışığında eğitim hakkı en temel haklardandır.

Eğitime ilişkin bütüncül yaklaşım açısından öncelikle devletin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekir. Bu alanda çalışma yürüten sendika ve örgütlerin de içerisinde olduğu, çocuğun kendisinin de katılabildiği mekanizmalarla ilerlenmelidir.

Tüm adımlarda çocuğun yüksek yararı gözetilmelidir. Hayata geçirilmeleri için eğitime yeterli bütçe ayrılmalıdır. Ancak bu biçimiyle eşit, özgür, bilimsel, laik ve anadilinde eğitimden bahsedebiliriz.

POLİTİKA

Halkın seçeneği için, haydi kardeşim!

Halkçı bütçe için harekete geçelim

En az üçte ikisi halktan alınan dolaylı vergilerden oluşan bütçenin harcamaları nereye gidiyor dersiniz? Personel harcamaları ve faiz ödemelerini bir kenara bırakırsak ilk elden savunma adı altında askeri ve güvenlik harcamalarına gidiyor. Maceracı dış politikaları, Kürt sorununda ısrar ettikleri güvenlikçi politikalar, ülkenin dört bir yanını sardıkları polis ve bekçi ağlarının giderleri bu büyük harcama toplamını oluşturuyor.

Kriz milyonlarca insanın yaşamını yıkıma uğratıyor. İşsizlik, pahalılık, yoksulluk sarmalı her tarafımızı sarmış vaziyette. İktidarın uyguladığı ekonomi politikaları bilinçsiz değil, rasgele hiç değil. Bilerek ve isteyerek halkı yoksullaştırıyorlar. Niçin mi? Sermaye sahipleri, zenginler bu krizden büyüyerek çıksınlar, servetlerine servet katsınlar diye.

Bütçe görüşmelerinde durum baştan aleyhimize. Malî disiplin adı altında bütçe açığını en alt düzeyde tutmak için kullandıkları tek bir yol var. O da daha az harcama(!) yapıp daha çok vergi almak. Daha az harcama kimin aleyhine? Daha çok vergi kimin aleyhine? Her ikisi de halkın aleyhine. Çünkü daha az harcama dedikleri, eğitim ve sağlık harcamaları. Daha çok vergi dedikleri de halkın cebinden çıkan daha çok vergi.

Vergi oranları adaletsiz

Kanıtı son zamanlarda üst üste yapılan zamlar. Elektrik, doğalgaz, benzin, LPG zamları hep vergi yüklerinin arttırılmasından kaynaklanan zamlar.

En az üçte ikisi halktan alınan

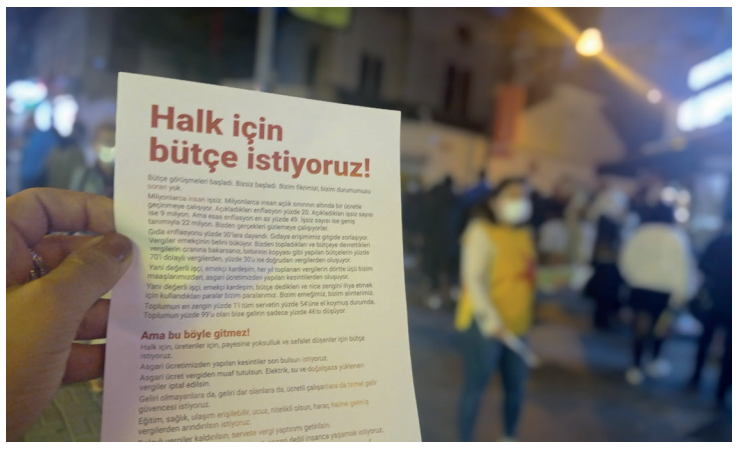

dolaylı vergilerden oluşan bütçenin harcamaları nereye gidiyor dersiniz? Personel harcamaları ve faiz ödemelerini bir kenara bırakırsak ilk elden savunma adı altında askeri ve güvenlik harcamalarına gidiyor. Maceracı dış politikaları, Kürt sorununda ısrar ettikleri güvenlikçi politikalar, ülkenin dört bir yanını sardıkları polis ve bekçi ağlarının giderleri bu büyük harcama toplamını oluşturuyor.

Peki, zenginlerden vergi alıyorlar mı dersiniz? Daha doğru bir soruyla, zenginler de bizim ödediğimiz oranda vergi mi ödüyorlar?

Elbette hayır.

Yıldan yıla ödedikleri vergi oranı düşüyor.

Hâlihazırdaki bütçe kanunu teklifinde sermaye sınıfına geçilen şu kıyağa bir bakın: Sermaye sınıfına teşvik amacıyla "vergi harcamaları" adıyla sunulan vergi indirim kalemleri var. Bu yıl içerisinde büyük çoğunluğu sermayedarlara ait olan 231 milyar TL'yi almaktan vazgeçen devlet, 2022 yılında 336 milyarlık vergi gelirini affetmeyi öngörüyor.

2023'te bu miktarın 385 milyar, 2024'te de 435 milyar TL olması kanun teklifinde geçiyor.

Sefalet ücretine razı değiliz

Sağlık, eğitim, ulaşım, haberleşme, temel hane ihtiyaçları olan elektrik, doğalgaz, su, internet ihtiyaçlarının bu bütçeden karşılanmalı, yapısal yoksulluk ve işsizlik üreten bu düzende, herkese gelir güvencesi sağlanmalıdır. Salgın, kriz ve yoksullaşmaya karşı halkçı bütçe için mücadeleye!

Bu aflar bütçede açık yaratmaz mı? Yaratır. Bütçe açığını kimin cebindekine göz dikerek kapatabilirler? Halkın. Zenginlerin ödemediği vergilerin yarattığı açığı yine sermayeden borçlanarak kapatan, bu borçların yükünü de yine bizim sırtımıza yükleyen bir iktidar halkın çıkarlarını savunabilir mi?

Savunamaz. İşte bu yüzden demokratik halkçı bir bütçe savunulmalıdır. Halkın katılımını esas alan demokratik halkçı bir bütçe, krize girmiş ve halka yoksulluk, pahalılık, işsizlik dışında bir şey vaat etmeyen kapitalizm koşullarında güncel ve acil bir ihtiyaçtır. Halktan toplanan vergilerin halkın yararına kullanılması esas alınmalıdır.

Sağlık, eğitim, ulaşım, haberleşme, temel hane ihtiyaçları olan elektrik, doğalgaz, su, internet ihtiyaçlarının bu bütçeden karşılanmalı, yapısal yoksulluk ve işsizlik üreten bu düzende, herkese gelir güvencesi sağlanmalıdır. Salgın, kriz ve yoksullaşmaya karşı halkçı bütçe için mücadeleye!

Asgari ücret tespit komisyonu

Bütçe görüşmelerinin bir diğer ayağını asgari ücret oluşturuyor. Milyonlarca işçiyi doğrudan ilgilendiren bir konu olan asgari ücret konusunda, işçilerin içerisinde bulunduğu sefalet durumunun umursamayan bir heyet toplanarak, 2022 yılının asgari ücretinin tespiti için bir araya geliyor. Her yıl bütçe görüşmeleri kapsamında aynı biçimde göstermelik şekilde bir araya gelen heyet,

işçilerin temsilinin olmadığı bir ortamda, işçilerin sefaletin içerisine ne derece batacağını belirleyen ücreti saptıyor. Aslında asgari ücret her gün değerini kaybeden Türk Lirası sebebiyle anlamını da yitiriyor. Ve üstelik yüz binlerce işçi artık asgari ücret bile alamıyor. Böyle koşullarda sözüm ona işçi temsilcilerinin de olduğu, patron ve onların sözcülüğünü yapan hükümet temsilcilerinden oluşan heyet meşru değildir. Asgari ücret tespit komisyonu lağvedilmelidir.

Krizler geçici değil, sistem tıkandı

Kapitalizm kriz demektir ve 2008'den beridir krizden çıkamıyor sistem. Bu ekonomik kriz sadece ekonomik yıkım ve yoksullaşma getirmiyor. Dünya genelinde ezilenlerin üzerine birer kâbus gibi çöken sağcı, faşist, aşırı otoriter rejimler bir bir ortaya çıkmaya başladı. Halk güçleri dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu otoriter, faşizan rejime karşı mücadele veriyor. Bu mücadele çoğu zaman siyasal alanda veriliyor olsa da siyaset ekonomiden azade bir şey değil. Siyasal düzen egemen suç çetelerinin halkı daha iyi sömürmesi için faşistleşiyor. Öyleyse bu mücadelenin temel bir ayağını da ekonomik talepler oluşturmalı.

Bitmeyen krizler ve pandemi milyonlarca yoksula milyonlarcasını ekledi. Büyük yoksul nüfusları ortaya çıktı. Bu yoksullara düzenin vaat ettiği hiçbir şey yok ve bundan sonra olmayacaktır. Bu yüzden yoksulların ekonomik talepleri zaten siyasal düzenin kendisini hedef alacaktır. Bu son derece adaletsiz bölüşüm düzeni, yoksulların insanca yaşam talepleriyle kuşatılmalıdır.

Temel gelir güvencesi istiyoruz

Bu vergi sistemi zenginden az, yoksuldan çok alan bir ilkeye göre kurulmuş. Bunun değişmesi lazım. Yeni bir vergi sistemine ihtiyacımız var. Pandemi ve ekonomik kriz her geçen gün patronların ve onların temsilcisi olan devletin elini cebimize daha fazla atmasına neden oluyor.

İş bulmak artık bir ayrıcalık. Bırakın iş beğenmiyorlar masallarını, bu yapısal işsizlik döneminde iş bulmak zor. Milyonlar işsiz. Ama diğer yandan toplumsal olarak üretilen zenginlikler git gide artıyor. Bunlara zenginler el koyuyorlar.

Sadaka değil, hakkımız olanı talep ediyoruz. Adına temel gelir güvencesi dediğimiz gelir, bizim olanı talep etmektir. Herkesin sağlık, eğitim, ulaşım gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir temel gelir güvencesi pekâlâ bizlerden toplanan milyarlarca liradan karşılanabilir. Yetmez, bu bütçe zenginlerin servetlerine getirilecek bir servet vergisiyle pekâlâ karşılanabilir. Bütçede zenginlere vergi aflarını bir kenara bıraksınlar ve o affettikleri miktarları geri alarak halkın temel ihtiyaçları için kullansınlar. Temel gelir güvencesi, insanca bir yaşamın asgari gereğidir. Temel gelir güvencesini savunalım.

Vergi sistemi değişmelidir

Bu vergi sistemi zenginden az, yoksuldan çok alan bir ilkeye göre kurulmuş. Bunun değişmesi lazım. Yeni bir vergi sistemine ihtiyacımız var. Pandemi ve ekonomik kriz her geçen gün patronların ve onların temsilcisi olan devletin elini cebimize daha fazla atmasına neden oluyor. İstiyorlar ki halkın iflahı kesilsin, iyice yoksullaşıp güçten düşsün, egemenler karşısında el pençe divan dursun.

Yok öyle yağma!

Yeter artık, sefalet düzenine mahkûm değiliz.

Başka bir yol mümkün; mücadele var, umut var, halkın seçeneği var!

Haydi kardeşim!

Birlikte yapabiliriz.

Halkçı bir seçeneği yeni bir ülkeyi demokratik bir cumhuriyeti birlikte inşa edelim.

Bu kıyıcı düzenin karşısında sınıfsız, sınırsız, sömürüsüz yaşama adım atalım.

Haydi!

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00